

Drazi,

Jsem vám dlužna odpověď již na dva dopisy; ten se smutnou zprávou o babiččině smrti mi, bohužel, také došel, a jakkoliv nebyla taková zpráva neočekávaná, dotkla se mně velmi. Přesně týden již byla tedy babička mrtva, když jsem se o tom dovéděla. Snad je tak lépe, než když tolik trpěla.

Vy jste tedy Štědrý večer strávili jako vždy pod stromečkem a mezi dárky, kterých podle mamčina psaníčka nebyl opravdu nedostatek. Přeji všem, abyste jich co nejvíc užili. Na nový vzhled tat'kova pokoje jsem moc zvědavá a ovšem také na tempo, jaké Eňa dosáhne na svém závodním kole. Mně nadělil Ježíšek pět krásných knih: Balzac: Eugénie Grandet, Sand: Elle et lui, Daudet: Sapho, Maurois : Climats a krásně ilustrované Flaubertovo Salammbó, pak Album Schumannových skladeb pro piano na dvě ruce. Pařížský Ježíšek tedy také nešetří, že? A mimo to byl na mě strašně hodný a celých deset dní mně prováдел po Paříži a ukazoval mi, co mohl. Chci-li Vám o tom psát, musím začít tím, že to bylo krásné a krátké, vlastně krásné, a proto krátké.

Tedy v pondělí večer jsme byli v biu Rex, kus byl podřadný, jak je tu všeobecně zvykem, ale velmi pěkný vánoční program: balety, zpěvy a muzika. Biograf sám je velmi hezky upraven, strop znázorňuje noční oblohu s hvězdami, které opravdu svítí, horní lože jsou po obou stranách upraveny jako balkony nějakých zámečků, obrostlé nejrůznějšími popínavými rostlinami a ověšené lampiony.

V úterý ráno jsme vstávali jako každý den k desáté až jedenácté hodině, protože jsme pravidelně byli dlouho vzhůru. Odpoledne jsme chodili po Paříži a nakupovali na štědrovečerní večeři, v pět hodin jsme připravovali u dra Kupky chlebičky, ovoce a čaj, což bylo dosti těžké vzhledem k nedostatku nádobí, místa a pořádku. Pan doktor pak na chvílku odešel, čehož jsme využily k upravení jeho přepychového, moderně zařízeného bytu, takže když se vrátil, bylo vše připraveno a asi v devět hodin jsme se dali do zábavy a do večeře, vzpomínali jsme na vánoce doma, pak jsme hráli všelijaké hry, připíjeli jsme champagnského na své zdraví a zdar a na ženitbu p. dra K., kterého jsme s ní dlouho zlobily, pak jsme zapálili svíčky a podle toho, či nejdřív shořela, jsme hádali, kdo se nejdřív vdá. Zakončili jsme večer opět hrami a ve dvě hodiny jsme se rozešli. Bylo to velmi veselé, jen škoda, že nám scházel stromeček.

Ve středu odpoledne jsme zase byli na procházce, v Notre-Dame, na starém náměstí des Vosges, které je celé ze stejných domků z doby Ludvíka, myslím XIII., a vypadá tím docela zvláště. Pak jsme byli na náměstí Republiky a u bývalé Bastilly. Večer jsme viděli „Miss Ba“ v malém divadélku des Arts. Byl to ohromně hezký a originelní kus jakéhosi anglického spisovatele podle skutečného života básničky, která od patnácti let až do osmnácti ležela ochrnutá po pádu z koně, nakonec se však uzdravila hlavně svou touhou po životě : mimo to strašně zkusila od svého otce, který měl hroznou podivínskou povahu, panovačnou, až konečně před ním utekla s jakýmsi spisovatelem. Možná, že Vám to podle toho obsahu nepřipadá vůbec originelní, ale je to jen strašně stručné, a možná nevystižené. Sehrané to bylo velmi dobře a rozuměli jsme úplně každému slovu, tak jasně mluvili. V čtvrtek dopoledne jsme byli venku, odpoledne v biografu na „Baccara“, zase bezcenné věci, vánoční program byly všelijaké akrobatické kousky, někdy až neuvěřitelné. Večer jsme byli na „Luise“ v Opera Comique, což bylo skvělé.

V pátek odpoledne byla návštěva u pí. Denis, vdovy po Ernestu Denisovi. Má dvě roztomilé vnučky, s kterými jsme hráli blechy, karty atd., pak jsme zpívali národní písničky a hymny a hráli na piano. Paní Denis byla na nás moc laskavá, dala nám na památku podepsané lístky a sama šla navštívit do hotelu Máňu Špačků, která ležela se zánětem okostice, měla opravdu neveselé vánoce. Večer jsme byli s dcerou pí. Denis v divadle Atelier na „Faiseurs“, velmi vtipné komedii o spekulantu na burse, který je na mizině, a přesto si z ničeho nic nedělá, až nakonec ze všeho šťastně vyvázne.

V sobotu odpoledne a večer byla děvčata tančit s vysokoškoláky a se studenty s Dijonu, ale já, protože tancovat neumím, a neměla jsem ani náladu, neboť mi zrovna přišel dopis, jsem zůstala doma a četla. Byl to také jediný den za vánoce, kdy jsem šla poměrně brzo spát. Druhý den ráno jsme byli v Louvru, který je opravdu ohromný. Za čtyři hodiny jsme prošli jen obrazy

a sochy ty nejslavnější, což je nepatrná část celého musea. Z obrazů je nejhezčí italský sál, se všemi překrásnými věcmi nejslavnějších italských autorů, s Monou Lisou uprostřed. Mazi sochami jsme viděli nejvíce antických, kopie i originály, z nichž je tu skvělá Venuše Milská a Victoire de Somothrace, bezhlavé tělo okřídleného anděla, který byl nalezen ve stech kouskách a je tak důmyslně umístěn, že dělá ohromný dojem. Zkrátka jsou tam úplně milionové poklady.

Večer bylo divadlo, „Cri des coeurs“ a „Caprice de Marianne“, první moderní dvouaktovka, ne zvláštní, ale ne špatná a vtipně vypravená. Druhé byl Mussetův kus, strašně romantický, p. dr. říkal, že je v tom celý Musset, krásně podaný, ale mně to přišlo směšné, i když jsem se snažila to uznat. Ten hlavní hrdina byl tak romantický, že ustavičně vzdychal a umíral láskou, až se mu to nakonec podařilo, načež jeho zbožňovaná teprve uznala, že ji miloval. Divíte se, že mě takový krutý osud nedojal?

V pondělí jsme byli na návštěvě u Nosků, konzulů, kde mě čekalo překvapení v podobě dra Straky, nadějněho synáčka starého Lazara. A dokonce nám to trvalo dlouho, než jsme se dohodli, že se vlastně známe. Já jsem si v první chvíli vůbec neuvědomila, kdo je a on asi také ne, ačkoliv, jak jsme oba slyšeli o Táboře, hned se nám rozjasnilo. Pan dr. Je každým coulem profesor, takže nemá jinou věc za předmět rozmluvy než školu a náramně se divil, že si s žádným panem profesorem nedopisují. Byly tam také dvě vysokoškolačky, které šly s námi večer na „Samsona a Dalilu“ do Opery. Bylo to snad ještě hezčí než Luisa, aspoň hudba, zpěvy byly slabší, pak děj byl bohatší a pěkná výprava. Na Silvestra jsme byli v biografu na Davidu Copperfieldovi podle Dickensova románu, který jistě znáte, o malém chlapci, který již v mládí moc zkusil, s nejrůznějšími figurkami povedených anglických tet, strýčků, rodičů, atd. Bylo to pěkné, ale také myslím jediný pěkný film (soudíc podle názvů), který za celé vánoce proběhl Paříží. Udělali tu totiž z biografu jakousi kavárnu, kam si jde člověk posedět, zakouřit, pobavit se nebo vyspat, jen ne na něco myslet.

Silvestra jsme slavili v atelieru české malířky – vysokoškolačky, a drem K. a se třemi vysokoškoláky a s jedněmi manžely, kteří už jsou druhým rokem v Paříží. Bylo veselo, nejdříve se pil čaj a jedlo ovoce, načež jsme o dvanácté hodině po dobrodružné cestě za vínem (všechny obchody v blízkosti byly zavřeny a museli jsme půl hodiny hledat krám s vínem), vypili čtyři lahve šampaňského, jednotlivě tři sklenky, což mělo za následek zvláštní tíži v hlavě při návratu o druhé hodině. Po cestě bylo všude plno veselých chodců, protože Silvestr se tu velmi poctivě slaví a na ulici je ten večer dovolen jakýkoliv zpěv a křik. Ovšem, že o druhé hodině nebylo ještě nijaké vyvrcholení.

Na Nový rok jsme byli na výstavě flámského umění, zvláště van Eycka, která byla velmi pěkná. Byly tam nejen nádherné obrazy, ale i sochy velmi staré a draperie z patnáctého až sedmáctého století. Všechny ty malby jsou docela zvláštní, myslím, že se dají lehko poznat od jiných. Večer už jsme nebyli nikde, ale šli jsme spát až po půlnoci, rokovali jsme tak dlouho v jednom pokoji. A druhý den ve čtyři hodiny jsme se tedy zase vrátili do lycka, v náladě skleslé a s dojmem, že to bylo nespravedlivě krátké. Už zase vedeme ten strašně pravidelný život, kterému zase přijdeme na chuť za nějaký týden, a který budeme mít dokonce moc rádi, až budou velikonoce přede dveřmi, jako byly nedávno vánoce.

Ptáte se na výsledek prvního trimestru. Vysvědčení má zatím dr. K., který je pošle na ministerstvo a pak teprve nám je vrátí. Tady se vůbec nedostane vysvědčení zákyním do rukou (snad z obavy, aby je neroztrhaly), ale posílá se přímo rodičům. U nás je tedy výjimka. Nahlédla jsem však o Štědrý večer, u pana dr. K. do těch vysvědčení, takže Vám mohu předem oznámit, že mám felicitations, to znamená vyznamenání, známky podle kompozic a posudky profesorek se nechte překvapit, až Vám je pošlu.

Tisíce vzpomínek, pus, pozdravů a všeho možného

Vám posílá Vaše Hanka

12. ledna 1936

Drazí,

děkuji srdečně srdečně za psaníčko i za obě zásilky Pestrých týdnů. Udělala jsem si v pokojíčku z prvního i druhého presidenta československý koutek ozdobený vlajkou a skládající se z jednoho zarámovaného obrázku p. presidenta, tři vystřižených z Pestrého týdne, z jedné roztomilé pohlednice, kterou mi poslala Vlasta Kratochvílů a na níž je p. president s vnučátky, a konečně z dra Beneše s podepřenou hlavou v rozjímání. Když jsem tak důkladně popsala svůj československý koutek, zpozorovala jsem, že Vy vlastně vůbec ještě nevíte, jak mám pokojíček vyzdoben. Protože je to vlastně jediné místo mého pobývání, kde se cítím jako ve svém, bude Vás to snad zajímat.

1. Míňa (vytržená z alba)
2. Bechyňský zámek
3. Rodiče (s větvičkou)
4. Tyrš ze sletu IX.
5. Hájovna u Lišek
6. Lešovy fotky s koupaliště (vytržené zároveň s Miňou)
7. Bechyňský klášter

Kalendářik a Hradčany, které mi poslala Milunka, visí na té části skříně, která se otvírá z vedlejšího pokoje.

Snad se v tom trochu vyznáte a ne-li, můžete si aspoň udělat představu o velikosti, neboť můj první obrázek je desetkrát zvětšený. Ale to nevadí, co je maličké, to je hezoučké a aspoň nemohu nic jiného udělat, když jsem doma, než si lehnout do postýlky, což je strašně příjemná věc, a dívat se nad hlavou na tatku a na mamku s kousíčkem baráčku, s kousíčkem zahrádky a s kousíčkem bechyňského nebe, na Lužnici a na stráň nad koupalištěm s docela malinkou Míňou na konci vorů a na blondáťeho, strašně čistého kominička se srdíčkem, na kterém pomalu, ale jistě, ubývá listků.

Začali jsme tedy druhý, nejdelší, nejtěžší a nejuctyhodnější trimestr, který potrvá až do velikonoce a po němž následuje už jen jakýsi stín trimestru, který je krátký a lenošivý. Ten druhý jsme našli docela dobře, v chemii moc zajímavě, se samými pokusy (vzpomínám vždy na Šebíka, jak by asi popadl zdejší přepychovou laboratoř), v latině končíme Virgilia a Cicerona, začínáme Tita Livia a Horatia, ve frančině z Polyencta přecházíme na Misanropa, v matice přicházím na chuť geometrii, která je vzata tady skoro od druhého konce a myslím, že od zajímavějšího. Místo, aby se odvodil nějaký zákon, který se má učit z paměti a podle kterého se má řešit řada stejných problémů, musíme si jej sami odvodit logickým postupem, který neumíme z paměti, ale který nezapomeneme, protože se prostě zapomenout nedá. Časem sice musí být při tom přesnost tak přesná, že se dokazují věci tak samozřejmě, že si začneme plést, co víme a co máme dokázat.

Jinak tu snad nic nového až na to, že sudinka už nám dočtla svého dojemného "Ami Fritze" a začne číst nějakého Victora Huga. Zvonek jí ještě neochraptěl a ani ruka neochabla od zvonění. Je na ni opravdu jedinečný pohled při zvonění, neboť do toho vloží celou svou energii, takže ten zvonek opravdu zní tak přísně, jako se dívají její oči. Zkrátka, jde z ní strach.

Opravdu mne mrzí, že bechyňské Šejdrem tak neslavně skončilo, ale za to budu mít všechny Vaše novinky z milejší ruky, vid', mamko? Nezapomínej nikdy na žádnou, hlavně co se týče čísla 242, které moc zdraví a líbá odshora až dolů, od prava do leva a od východu k západu

Vaše Hanka

21. ledna 1936

Drazí,

srdečně děkuji za psaničko, představte si, že jsem měla od pondělka už tři! Od tety Mariny a od tety Mařky zároveň s krásným kalendářikem. Měla jsem velikou radost, stoupá mně už počet dopisů na padesátku ; za takovou korespondenci (za necelých pět měsíců) by se nemusel stydět ani takový Goethe (ten, myslím, strašně moc psal, jestli se nemýlím). To také znamená, že jsem nějakých už padesát dopisů už napsala, z čehož mně obchází hrůza a přitom mám dojem, že jsem přesto tak plná, že až se dostanu ke slovu, tak Vás budou bolet uši, až mně taťka bude prosit, abych raději sedla k pianu (dovedete si to představit?).

Tak se mi zdá, že se začínám těšit strašně brzo, že? Ale těšení je moc hezká věc, i když je její vyplnění ještě pět měsíců před námi. Nejdřív se teď ale mám možnost těšit na jaro, protože to tu bude zase moc hezky, dnes byl takový slunečný den s docela jarním vzduchem, že to bylo jako u nás v březnu. A Francouzky teď čím dál tím víc odcházejí na neděle domů, takže jsme tu někdy v neděli skoro samy. Chystaly jsme se touto dobou na jednu neděli do Paříže, měla být nějaká recepce, ale pro smrt anglického krále byla odložena, za to nám dr. Kupka slíbil, že nám sem pošle jednu vysokoškolačku z Paříže, aby s námi podnikla pěknou vycházku do okolí. Chceme zkrátka využít té volnější doby, kdy nejbližší komposice hrozí až za čtrnáct dní. Ve škole tedy nyní není nic nového, stále mne moc baví hlavně chemické manipulace, posledně jsme dělaly docela nebezpečné pokusy s vodíkem a báječně jsme obstály. Mlle Delort z latiny je pořád moc roztomilá a dovede si tak báječně utahovat z Plinia, že se směje celá třída, a vůbec dovede každého skvěle vystihnout z autorů, které čteme i nečteme. Tělocvik je tu pořád stejně zaostalý, že myslím, že se chudáci staří páni bechyňští za jednu hodinu s taťkou desetkrát víc nadřou než my za čtyři, ale taky je jim to asi desetkrát prospěšnější. Vůbec, Francouzům schází Sokol a asi by se na něj pořádně nezmohli.

Protože se blíží devátá hodina večerní, končím s vroucím přáním a prosbou, abyste mi odepsali dřív, než já hříšnice Vám

Moc a moc pozdravů a pus všem

posílá

Vaše Hanka

St. Germain, 2. února 1936

Drazí,

abyste se nemýlili a mou vinu nesvalovali na poštu, musím s politováním vyznat, že na mém minulém dopise byla chyba v datu, ve skutečnosti jsem psala asi teprve 24. Tedy všechny odvolané "klepy" přivolejte zase zpět.

Srdečně děkuji za maminčino psaníčko, za Pestrý týden i za balíček, který ještě bohužel nedošel.

Vzhledem k podání účtu od Mme Laloy (375 frs - 5 hodin za leden, 8 za únor a březen + 50 frs za "umístění píana") vznášim uctívou prosbu o tuto "nepatrnou částku" k jeho zaplacení. Ostatně moje ministerstvo financí podává úřední zprávu, že se v mé pokladnici nalézá ještě nějakých 150 frs.

Doufám, že Míňa s Eňou už v této době chodí po Praze a užívají pololetních prázdnin, jejichž nedostatek my tady trpce pocítujeme. Je to špatný zvyk, že po každém trimestru jsou vždycky nějaké svátky, takže potřeba nějakých pololetních prázdnin úplně odpadá.

Ve škole nic nového, leda že naše chemička stůně, máme tedy na nějakou dobu Mme Laforgue, která je pravým opakem Mme Bisset. Nepořádná, nerada vykládá a nerada dělá pokusy. Francouzky ji nemají rády a smějí se jí téměř do očí, což je u nich jinak úplně nevidané, jakmile mají ke kantorce jen trochu úcty. A mimo to skoro všechny profesorky mají docela rády, takže když některá stůně, ani se neopovažují radovat se z toho, že se ulejí, ale soucitně každou vždycky litují a mají radost, když se vrátí do školy.

Únor se přiblížil, že jsme se ani nenadáli, a teď už začnou zase pomalu kompozice a za dva měsíce budou velikonoce. Škoda, že máme přestupný rok, bylo by to o den kratší.

V úterý odpoledne jsme měly prázdnou kvůli pohřbu anglického krále, shromáždily jsme se slavnostně v saloně, abychom poslouchaly rádio, ale sudina po čtvrt hodinovém trápení pronesla velebným hlasem, že jí aparát nefunguje, k naší velké radosti. Nato byla podniknuta dvouhodinová vycházka do parku, který souvisí částečně s terasou, je však úplně anglický, je tam moc hezky, ale také moc bláta, takže jsem ke své bolesti ten večer vypotřebovala poslední zbytky svého hnědého krému na boty (bílý jsem rozbila hned v prvních dnech měsíce října). Tím skončila moje poslední památka ještě z domova (nemluvic o těch, které se nevypotřebují), následujíc příkladu potravních zásob, mýdel, past atd. , které mě krutě jedny za druhými opustily, abych neměla ani jediného dojmu, že jsem doma (a toho také nemám). Jen mě teší, že den úmrtí této poslední památky byl velikostí hoden jejímu významu - neboť to byl smutně slavný den pohřbu anglického krále.

Všechny vzrušující události, které se u Vás minulý týden udály, mě velmi překvapily, jak tragická událost ve třístapátém pluku, tak Eňovo proboření a vino Mařenky číslo 2, o kterém si dovedu představit, jak mamku mile překvapilo. Když je teď Mařenka " do třetice všeho dobrého", snad bude ta pravá.

Tat'kovi, mamce, Míně, Eňovi a babičce (navrátila-li se již) tisíc pozdravů a
pus

posílá

Hanka

St. Germain, 10. února 1936

Draží,

díky za dopis a za balíček, který k mému údivu došel ve středu úplně neporušený.

U nás jde vše ve starých pravidelných kolejích, nic se nemění, komposice se blíží a i jaro se blíží přes to, že v poslední době je často skoro mráz a na to zase sluníčko, čehož výsledek je krásné bláto na volley-ballové hřišti, které pak zašpiní míč, boty, pláště, ruce, obličej a vlasy. To však nevadí, hraje se vesele každou přestávku a pak se houfně nahneme k umyvadlům, abychom potěšily slečnu ekonomku zanechávající na památku stopy na podlaze, ručnicích i umyvadlech.

Dnes se zase konečně dožijeme jakéhosi vyšínutí z lycejních kolejí. Jedeme totiž večer do Paříže, kde bude ve velkém sále Sorbonny oslava na počest presidenta Masaryka za účasti za účasti presidenta Lebruna a dra Hodži (který bude řečnit francouzsky). Na konec bude koncert Dvořákových a Sukových skladeb. Vyjedeme asi v půl sedmé se sudinkou, i několik profesorek, které jsme pozvaly, tam bude. Celá sekce se sborově těší, jak je tu vůbec zvykem dělat vše sborově (v sekci). Ani to opravdu jinak nejde, stala se z nás stálým stykem, stejnou prací a stejnými zájmy dokonalá rodina s drem Kupkou - oteckom (jak říkají Slovačky) v čele. K příležitosti našeho " sborového" zájezdu do Paříže se už několik povedených karikatur našeho třináctičlenného shromáždění, vedeného representační postavou paní soudirectrice v krátkých sukýnkách, jaké má ve zvyku nosit, aby její výška a štíhlost vynikla. No, ale ostatně je suďa moc hodná, na nás Češky zvláště, důvěruje nám do té míry, že nás i někdy nechá ve studovně samotné a ostatně jen té její i jiných důvěře děkujeme za to, že ve čtvrtek a v neděli smíme samy trochu ven, čehož by Francouzky nikdy nedosáhly. Ale vlastně tím, že právě všechny Francouzky tak přísně drží pod dozorem, je donutí, aby si tu nedůvěru zasloužily, protože si samozřejmě musí myslet, že být zavřená pro nic za nic nemá smyslu, tedy ať jsem raději zavřená pro něco. Ve skutečnosti snad to "zavření" není tak strašné, zvláště když jsou na to zvyklé od malička, a když to má snad v některém směru dobrý vliv na jejich výchovu, ale když to vidí člověk, který není ani vychovatelem ani zvyklý na vězení (totiž já), tak to vypadá nesympaticky, nezdá se Vám? Ale ostatně je tu zase moc věcí sympatických, a když ne, tedy aspoň zajímavých, velmi zajímavých a nesmírně zajímavých, kterých je strašně moc, protože se do nich mohou počítat všechny pro mě nové věci, a to jsou vlastně všechny.

Tisíc pus tatkoví, mamce, babičce, Míňě a Eňovi

posílá

Vaše Hanka

20. února 1936

Drazí,

měla jsem radost, že taťka poslouchal tu slavnost na Sorbonně, stále jsem si myslela, škoda, že nemáte rádio, tak by to bylo hezké poslouchat to zároveň. Tedy zvukové dojmy znáte z taťkova vyprávění, nezbyvá mi, než líčit všechny viditelné věci a události.

Byl to veliký sál, amfiteatr, zdobený velikou malbou nad podiem, představující Sorbonnu v kruhu mus, umění a věd či čeho, pak postavami Richelieuho, Pascala atd. Nad podiem byly tři skupiny vlajek, vždy francouzská, československá a uprostřed prostřední skupiny byl obraz pana presidenta v pracovně, který byl odhalen až při hraní naší hymny po příchodu presidenta Lebruna. Slyšela jsem při tom poprvé Marseillesu a moc se mi líbila. "Kde domov můj" hráli nějak moc rychle a "Nad Tatrou sa blýská" příliš pomalu, ale i tak to bylo moc hezké. A pak nastaly oficiální řeči všech možných hodnostářů s šerpami a vyznamenáními, z nichž největšího úspěchu dosáhl Flandin, který mluvil velmi jasně a bodře a i svým vzhledem tak působí, myslím, že je hodně oblíben. Ovšem oficiálně příznivému přijetí se těšil "naš vzácný host", dr. Hodža. Tvářil se opravdu "vzácně", má stále takový nějaký povznešeně ustrnulý výraz, snad aby vypadal oficiálně. Měl nejdelší řeč, mluví velmi pěkně, hlavně nosovky a jen r mu někdy trrrochu zadrrrnčí. A co se týče obsahu, myslím, že byla na informace o nás pro Francouze velmi bohatá, ale že by bylo pro hosta vhodnější uskromnit se ve chvále o sobě a poklonit se raději svým hostitelům, kteří jej však i tak docela nadšeně odměnili potleskem. Vůbec bylo to hezké tím, že celý sál byl plný a celý zřejmě nakloněný oslavenci. (Samozřejmě, že jsme se cítili také trochu oslavenci, z čehož jsme měli povznešenou náladu a tvářili se téměř jako Hodža). Ale docela vážně, bylo to moc a moc krásné a zvláštní tím, že to byla oslava docela jiná než u nás. "Tatiček" Masaryk je tu "velkým mužem Evropy a vůdcem a služebníkem demokratické svobody", což je, myslím, trochu jiné, prostě úcta a úcta s láskou. A pak jsme slyšeli pěkný koncert Smetana, Dvořák a Suk a "Měsíčku na nebi vysokém" zazpívány slovenskou zpěvačkou. To ale snad ostatně taťka doposlouchal, ne? Pak jsme přijely, my dívky se sudinkou, v půl druhé do lycka, a pak jsme spaly a spaly, abychom se hodně vyspaly. A druhý den jsme šly do školy a třetí zase atd. a tak jsme se ani nenadály a přibližuje se konec února, s ním začátek března, a tím opravdová jaro.

Z kompozic už budeme psát jen zeměpis, dějepis, chemii a geometrii. Francouzskou už máme za sebou, mám 7 a z aritmetiky mám 18 a jsem druhá a z latiny 14 1/2 a jsem první a fysickou jsme ještě neopravovali. Tělocvičnou také ještě ne a českou také nea tu asi jen tak brzy opravovat nebudeme, protože dr. Kupka není nijak zbrklý a dá si raději se vším na čas. A pak je tu ještě poslední novinkou, že si naše profesorka latiny dala ustříhnout drdůlek a všeobecně se tvrdí, že to neměla dělat, protože jí to nesluší. Ostatně je to však jedno, protože jí to neubralo ani na veselosti, ani na zábavnosti.

Tisíc diků za 500 frsů, za Pestrý a za psaníčko, na které jsem bohužel zůstala zase tři dny dlužna odpověď.

Pozdravy a pusy, pusy a pusy všem

posilá

Vaše Hanka

28. února 1936

Draží,

Srdečný dík za zlaté psaníčko a za všechny zprávy i zprávičky, z kterých mám vždycky ohromnou radost. Už je tedy u Vás veškerý sníh a led u konce a snad se už nevrátí, když je teď najednou překvapil takový jarní měsíc jako je březen. Tady, doufám, už teď bude stále hezky, jen si ještě několikrát hezky zaprší, jako právě ve čtvrtek, kdy lilo od rána do večera, ačkoliv to byl takový slavný den! Sehrály jsme totiž pro nás vítězný zápas s jakýmsi budoucím profesorkami tělocviku a sice ve volleyi a k tomu 15 : 3, 15 : 1 pro nás, šestičlenné mužstvo složené jen a pouze ze samých Češek. Hrál se to v Paříži, v Boulognském lesíku, na stadionu Roland Garrosse (nevím, jestli se to tak píše), který je moc pěkný a rozsáhlý, s tenisovými, basketovými a volejovými hřišti, rozházenými mezi stromy a trávníky. Už sama šatna působila přepychově, krásně sladěná ve žluté a zelené barvě, se sprchami, umyvadly a vším možným. Francouzka s námi jelo také šest a sice na volley i na basket. Hrál se všechno v největším dešti, basket naši prohrály asi 36 : 19 a volley hrály nerozhodně 1 : 1, načež se dál nehrálo, protože bylo tak mokro a zima, že to nešlo dál. My jsme tedy zachránily čest lycea, protože jsme strašně hrdé. Ačkoliv bylo takové špatné počasí, přece se skoro na všech hřištích trénovalo, i malých kluků tam bylo hodně, v pruhovaných tričkách, umazaných, zmoklých, zmrzlých i spocených, kteří všichni v družstvech, s cvičitelem v čele, hrozně vážně a se zřejmým nadšením běhali po hřištích anebo lezli po v tělocvičně po žebříkách. Ve vlaku nám potom kantorka na tělocvik vykládala, že pojedou určitě na slet do Prahy v roce 38, že o tom moc a moc slyšela, že to musí být ohromné a byla zkrátka celá nadšená, chtěla by, aby se něco takového tady také udělalo, ale já myslím, že by to šlo těžko.

Tedy to je poslední lyceální událost, jinak vše při starém, až na to, že máme v jídelně přes ubrusy papíry, které budeme platit, když je umažeme, místo žlutého vína máme červené a pod ním krásný talířek, místo takhle @ krouceného másla máme kostky, čímž nás trochu ošidilí, a sudina má nový svetr. (ne snad proto, že nás šidí na tom másle).

Z kompozic jsme psaly dějepisnou a budeme psát v pondělí zeměpisnou, z fyziky jsem druhá a ještě nevím, co mám. Mme Laloy na piano je čím dál tím roztomilejší a má vždycky velkou radost, když řekne nějaké ruské slovo, které je podobné českému, anebo když slyší někde nějakou českou muziku, což mi vždycky hlásí s tisíci pochvalami

Můj pokojíček se obohatil o dvě Prahy, jednu od Vendulky a jednu od Maře, každá visí po jedné straně kominíka, kterého úplně zbožňuji, protože je podobný Eňovi asi v době, kdy je fotografována ona pověstná "bramborová polívka" (či hrachová, já teď nevím).

Moc a moc zdraví a libá

Vaše Hanka

7.března 1936

Drazi,

měla jsem ohromnou radost z té první bechyňské podléšky a sněženky, které už jsou tedy úplně neklamným znamením jara, po kterém přijde už strašně brzy léto, prázdniny atd., a co s tím nejkrásnějšího, to asi víte. Ted' už bude asi pod kostelíčkem úplně modro, když před týdnem jste již našli ty první podléšky, ne? To je snad dobře, že jsem byla vždycky tak líná na trhání, aspoň ted' nebudete muset trhat za mne. Nezapomeňte mi napsat, až zase půjdete do Pouště a budete mít větší žeň než posledně, a vůbec ted' bude čím dál tím víc kytickek a já se těším, jak se budu dovídat postupně o nových a nových, o tom, jak bude tepleji a tepleji a nakonec tak teplo, že už to bez Lužnice nevydržím a budou mě muset poslat jako vzorek bez ceny (ale expresse) rovnou do Lázní Bechyně (tj. v červenci t.r., za 4 měsíce = 120 dní - 7 dní = 113 dní = 2712 hodin). To není moc, že?

Dneska oslavujeme narozeniny pana presidenta, v salonku, řečí p. dra Kupky a nějakými básničkami, ráno jsme je oslavili chemickou komposicí (ted' je totiž poledne přibližně). A zítra budeme mít zase trochu volno, půjdeme na terasu a nadýcháme se čerstvého vzduchu a nabereme si sluníčka (nebude-li pršet) na tři etudy, pondělí, úterý, středu. Minulé pondělí jsme byli u Osuských na recepci studentské, což byla všestranně slavnostní příležitost. Nejprve jsme byli v tom sále, co na 28.října, sedíce a stojíce okolo pi. a pana ministra, kteří vyprávěli o své návštěvě ve Švédsku a Norsku, jak jsou tam hrozně ochotní lidé, milí, čistotní a vůbec správní, že by prý se tam každý měl jet učit, aby věděl, co dělá národ opravdu velkým. Zkrátka byli oba úplně nadšení, načež jim jeden student řekl, že je to jenom proto, že Švédové a Norové mají velmi výhodnou polohu v Evropě. A tak vznikla debata, při níž dr. Osuský mluvil moc a moc hezky a na mě dělal dojem, že musí mít ohromné vědomosti. A při tom mluvil tak mile, snad je to tím, že je Slovák a slovenčina zní vždycky mile. Pak jsme byli uctěni českými párky, vuřty a pivem a rohlíky, všechno přivezeno rovnou z domova aeroplánem, i s koláči makovými a tvarohovými, úplně posvícenskými. Pak byla zase volná zábava, i obě dcery Osuských tak byly a protože chodí obě do seconde, náramně brzo se s nimi děvčata dohovořila o škole atd., jenomže bohužel ony mluví lépe francouzsky než česky, což mi přijde krajně divné, když oba rodiče jsou Čechoslováci, ale oni asi nemají na ně čas.

Pan doktor Straka byl ovšem také přítomen, pak i slečna Kotáčková, která s námi pojedje na Velkonoční výlet, takže jsme s ni vyjednávali všelijaké podrobnosti, kdy se vyjede, kam a jak, uložila nám obstarati nějakou harmoniku nebo vůbec něco, co hraje, abychom měli s sebou muziku. Už se tak těšíme, že ani v sobotu (pátého) nepočkáme do rána, ale vyjedeme už v noci, abychom časně ráno byli na místě.

Moc a moc pus všem posílá

Vaše Hanka

14. března 1936

Drazí,

srdečně díky za dopis, z kterého je vidět, jak se pomalu chystá maturita Minina a s ní že se chýlí drahá školička ke konci, aby vypukly prázdniny. Je sice teprve březen, ale zvykla jsem si tu dívat se na čas ve zmenšeném měřítku, a zvláště ovšem do budoucnosti, tedy se mi nedivte.

Ten velikonoční výlet mě vážně mrzí, ale byla jsem přesvědčená, že jsem Vám už o něm moc a moc psala, a já jsem o něm asi jen tady moc a moc mluvila. Aspoň budete teď ale tím víc překvapeni po takovém dlouhém napínání. Tedy k věci : pojedeme do Bretagne, a sice tak pěkně okolo pobřeží, na jednom místě zůstaneme několik dní, abychom se mohly pěkně koupat a odpočinout si, nevíme ale ještě přesně kde. A tak to hezky objedeme, pak parníčkem na jeden ostrůvek, myslím, že se jmenuje Belle Ile, a pak se obrátíme domů. Přesný plán ještě úplně nemáme, o to se však postará dr. Kupka. Ostatně velikonoční výlety se v sekci rok co rok opakují, vždycky zámky na Loire, Bretagne a Riviera, takže příštím rokem na nás připadne Riviera, nejkrásnější a ovšem i nejdražší ze všech výletů. Dovedete si představit, jak se už na velikonoce těšíme, zejména my sekondánky, z nichž tři (vyjímá se Jiřka Nechutná) neuzřely ještě v životě moře, ba ani po Vltavě nepluly na parníčku. Že máme velikonoční prázdniny asi čtrnáctidenní, počínající už Květnou nedělí, uvítaly jsme docela ochotně a teď, kdy už jsou všechny kóny skoro skončeny, žijeme zase jen ze samého těšení asi jako před vánocemi. A z velikonoc se odvažujeme dál až na prázdniny, takže je tu teď krásně, zvláště když nám ještě k tomu někdy pěkně hřeje sluničko, což se stává stále častěji a častěji. Lycejni kaštaný mají už pupence, které denně obdivujeme, a na dvoře už se začíná docela letně prášit.

Ve čtvrtek odpoledne jsme měly milou návštěvu, Pavlu Osuských. Hrály jsme trochu voley-ball, který ona ještě nikdy nehrála, čili vyučovaly jsme jí a šlo to úplně krásně, pak jsme hrály ještě jednu hru míčem, kterou jsme se zase my učily, a nakonec jsme si sborově vyšly na procházku na terasu, což je úplně výjimečný případ smět se projít odpoledne. Sudina byla však moc hodná a připravila nám dokonce svačinu v infirmerii, kde nás všech čtrnáct sedělo, stálo i klečelo okolo skrovného stolu a o veselou zábavu nebyla nouze. Pavla vyprávěla, jak o prázdninách byla se sestrou i bratrem v nějakém skautském táboře, při čemž o své sestřičce mluví jenom roztahaně a pomalu jakožto o osobě méněro čilé, které se právě proto v tom táboře přihodilo několik povedených historek. A nakonec jsme ještě Pavlu vyprovodily na nádraží a donutily ji ke slibu, že se zase někdy přijede k nám podívat.

Co se týče financí, budu na výlet rozhodně o něco prosit, ale myslím, že je na to ještě dosti času, plné tři neděle, neboť by se mohlo stát, že by se minuly účelem, kdyby mi přišly příliš brzy do rukou.

Tatkoví a mamce, babi, Mině a Eňovi tisíc pozdravů a pus

posílá

Hanka

26. března 1936

Drazí,

srdečné díky za dopis, za Pestrý týden i za balíček, které přišly v pořádku minulý týden, a za zásilku peněz, které, doufám, přijdou v pořádku tento nebo příští týden. Celá sekce se pomalu zásobí podobnými zásilkami, což znamená rozhodně brzký odjezd, protože takové věci se tu vyřizují v poslední chvíli.

Počasi doufáme, že bude pěkné, protože už teď tu bylo několik úplně letních parných dnů a nebe při tom tak krásně modré, bez mráčků, úplně jako o prázdninách. Pan dr. Kupka už jenom vyjednává noclehy s různými lycey, abychom se dobře a lacino vyspaly, a my už bychom nejraději začaly skládat kufříky na cestu.

Komposice už jsou skončeny, ale v poslední době jsme měly samé inspektory, u nás byl jeden na latině, jiný na dějepisu, a byl nadšen, jak "vtipně" odpovídáme. Celkem jich tu bylo asi pět, každý na jiný obor. Ředitelka chodí s nimi do každé třídy a zřejmě ji to nebaví, když už je to třeba po desáté, a já se jí nedivím. Na chemii a fyziku máme zase Mme Brisset, která se už uzdravila, a chemii už skončíme asi za dvě hodiny, protože ve třetím trimestru už se nikdy neučí. A pak ještě jedna školní událost, že totiž naši matičce (čti - ty-!) stonala moc nebezpečně neteř a ona byla asi dva dny úplně zničená, neměla o nic zájem a úplně ji za tu dobu prošedivěly vlasy, a bylo na ní stále vidět, jak se ve škole přemáhá. Teď už je však té neteři mnohem lépe a tetička je zase veselá.

Minulý čtvrtek, dnes týden, byla v lyceu velká sláva, byl totiž mi-careme, tj. polovina půstu, přičemž byla uspořádána jakási akademie, s tanci, přednesy a aktovkami, z nichž byla, bohužel, polovina anglická, takže nevzdělané obecenstvo polovinu nepochopilo. Pak byla soutěž o nejlepší masku, a sice mezi žákyněmi, a nakonec se tančilo při jazzu sestaveného ze tří žákyň-hudebnic. Já jsem tancovala hlavně s Elenou Mendlovou, s kterou se báječně shodneme, já dělám jako že vedu, ale vede vlastně ona, a vynášly jsme tak spolu nové tance s efektním šlapáním po nožičkách spolutanečnice. Sama sudinka byla tak rozveselená, že div netančila, a dokonce zvonila ten den svátečním zvonem, velkým a pozlaceným.

Co Miňa s Eňou, jak dlouhé budou mít velikonoce? A nepřijede zas Milunka či Vendulka do Bechyně? A doufám, že se Eňa ještě v poslední chvíli tak polepší, že se přece jenom bude prohánět na tom vytouženém kole, anebo se pak polepší za odměnu za ně, ne? Vždyť mamka mi napsala takový docela smutný dopis, že by jistě na něj nezapomněl, kdyby jej četl.

Tisíc pozdravů a pus tatkoví, mamce, babičce, Míňě a Eňovi

posílá

Vaše Hanka

St. Germain, 3. dubna 1936

Draží,

představte si, že vzhledem ke spalničkám, které se tu uhnízdily koncem trimestru, nám začaly prázdniny už včera, ve čtvrtek, takže v celku máme plných 20 dní. Dvacátého se zase vracíme do školy. Plán výletu však už nešel měnit, trávíme tedy čtvrtek, pátek a sobotu v lyceu, ovšem za okolností velmi příznivých. Smíme vycházet na terasu, kdy chceme, smíme dělat téměř co chceme, protože jsme tu docela, ale docela samy, jen se sudinkou, ředitelkou, jednou surveillantkou a nějakými službami. K jídlu chodíme beze vší asistence a samy si zvoníme na sváteční zvonek, protože jsme na to zvonění tak zvyklé, že bez něj nemůžeme být. Jinak hrajeme volej, čteme a běháme z etudy do ložnice a na dvůr a do knihovny a do refektáku a do salonku a dokonce i do zahrady, která je jinak vyhrazena jen pro ředitelku. Tedy je to tu úplně báječné, ale za to nás stihlo něco strašného. Hned ve středu večer, sotva skončilo vyučování, rozstonala se nám Anča Bázliků, dostala veliké bolesti v břiše, vypadala hrozně a až se svíjela. Sudinka ji hned vzala do infirmerie, to už byl večer a my jsme šly spát a ráno jsme se dověděly, že Anča byla v jedenáct hodin v noci operovaná na slepé střevo. Daří se jí teď docela dobře, sudinka i ředitelka ji chodí stále navštěvovat, ovšem jen se na ni podívat, protože jinak musí mít úplný klid. Jak jsme byly všechny polekané, to si dovedete představit, a strašně Anču litujeme, že se jí muselo zrovna před výletem, na který se každý celé měsíce těší, stát něco takového. Dr. Kupka ji byl dnes navštívit a jen moc rád, že se to přihodilo ještě v lyceu, protože na cestě by to bylo jistě mnohem horší. Pojede nás tedy celkem se slečnou Kotáčkovou dvanáct, neboť Elen jede k babičce někam do jižní Francie. Její babička, jak snad víte, je teď nemocná, po vánocích někdy ji přejel nějaký cyklista, proto sem přijede i Elenina tetička, která prý kdysi byla moc podobná její mamince. Podle toho jsem si vzpomněla, že nám o ní mamka kdysi vyprávěla, jak říkala, že to byla její sestra, když ji někdo potkal a ona nepozdravila, či co. Je to tak? My si vždycky s Elen vyprávíme, co víme o všech možných spolužačkách svých mamek a máme vždycky ohromnou radost, když se na něčem shodneme, třeba na nějaké "třídní" události atd. Mimo to Elena bydlí v tomtéž domě, co Kancnýřovi a zná Olínku Starých. Vzhledem k těm všem známostem se už můžeme považovat za trochu příbuzné, ne?

Já jsem Vám ještě zapomněla napsat jednu velmi důležitou událost, že jsem totiž v neděli koncertovala (taťko, slyš!) v Paříži na klavír u paní Laloy, neboť pořádala večírek svých žáků a žaček. Hrála jsem Menuet od Rameaua a Romanci od Schumanna a ze skromnosti pomlčím o potlesku atd. Hráli tam úplní začátečníci a i úplní umělci, z nichž ovšem sama Mme L. nejbáječněji. Ona hraje tak docela lehce a zvláště, že to nejde dál, a byla strašně roztomilá a chtěla, abych zpívala (!!!) nějaké české písničky, ale já jsem nemohla vzhledem ke špatné akustice sálu, neboť víte, že by tak mé umění příliš zaniklo.

Jsem strašně zkroušená, že celých 20 dní nedostanu psánko. Děkuji za poslední a za peníze, které včera došly.

Tisíckrát Vás líbá Hanka

St.Malo, 6.dubna 1936

Drazi,

viděly jsme už tolik krásných věcí, že to nejde dál. V sobotu o půlnoci jsme vyjely z Paříže, v pěkném vláčku s měkkými lavičkami, na kterých jsme se jakž takž vyspaly, a v šest hodin ráno jsme přijely do Vitré, hodně starého městečka. Je tam starý kostel a hlavně kamenný hrad, který vypadá jako úplně vystřižený ze sekundánského dějepisu : několik věžiček, příkop, střílny, padací most, hluboká studna. Pak je tam veliký park s pomníkem Mme de Sévigné, která měla na šest kilometrů odtud zámeček Les Rochers. Tam jsme se šly podívat pěšky. Je tam zahrada s cedry a s dvěma kameny, na dva metry od sebe, kde je zvláštní ozvěna: mluví-li někdo s jednoho kamene, je to s druhého slyšet dvakrát, ale ten, kdo mluví, tu ozvěnu neslyší. Křičely jsme tam asi půl hodiny, protože je to legrační, vypadá to, jako kdyby někdo všechno doslova opakoval. Pak jsme viděly kapli paní markýzy a její pokoj s moc vysokou postelí. Ve dvě hodiny odpoledne jsme opustily Vitré a vlakem jsme jely do Pontorsgn, odtud autobusem na Mont St Michel. Přijely jsme tam asi v pět hodin večer a bylo to prostě nádherné. Už z dálky, jak jsme příjížděly, bylo vidět krásné obrysy St.Michelu, a pak jsme poprvé uviděly moře, protože jsme jely po takovém docela úzkém výběžku, kde vede jen silnice a nic víc, až na Mont. Vejde se tam dvěma branami, ke kterým se může jen na lodičce, když je velký příliv, což se děje každých čtrnáct dní. Pak se jde uzoučkou uličkou, která rychle stoupá, a v které jsou samé hotely a krámy s upomínkovými věčičkami. Většinou jsou tam samé obchodnice a ty stojí před svými krámkami a jak jdeš okolo, volají a nabízejí. A skoro všechno je tam z kamene a všechno těsně u sebe a všechno památné, i hotel, v kterém jsme bydlely, je historická památka. Večer jsme se byly trochu projít a moře bylo už moc blízko, byl příliv. Byly jsme na takových kamenných baštách, dívaly jsme se dolů i nahoru, na moře, které bylo šedohnědé, protože nebe bylo zatažené, a nahoru na věže kláštera. Prohlédnout jsme si ho byly až dneska ráno a bylo to skvělé. Některé části jsou až z desátého a jedenáctého století, a přitom je to vše vystavěno na holé, strmé skále, jako nabodnuté. Skoro každá místnost má něco zvláštního, klenbu, krby, okna, sloupy. Klášter už prý dvanáctkrát vyhořel od blesku. Později tam bylo vězení, hlavně za revoluce, a všichni slavní vězňové odtamtud jsou zvěčněni v takovém starém museu, plném voskových figur a památných scén.

Perros-Guirec, 12.4. 1936

Drazi,

vidíte, jak dlouho už jsem měla rozepsaný dopis, a nemohla jsem se k němu dostat dřív, až teď teprve za týden. Bude to, myslím, teď strašně dlouho trvat, než Vám všechno vypíši, ale pokusím se o to. Tedy ze St.Michel jsme jely šestého do St. Malo. Hned ještě večer, sotva jsme se ubytovaly v hotelu des voyageurs, jsme se šly podívat na nábreží a tam bylo moře úplně překrásné, zelenomodré, s velkými vlnami, které vystříkávaly vysoko nad hráz, až nás některé pokropily a my jsme z toho měly ohromnou radost. Druhý den jsme byly dopoledne v museu, které je umístěno ve starém hradě Anny Bretoňské, a jsou v něm kroje, nábytek, nádobi a výšivky lidové z Bretaně, mezi tím i zvláštní postele, krásně vyřezávané, které vypadají z vnějšku jako skříně a jsou ze všech stran zavřené jako klece. Odpoledne jsme chodily po plážích, až v Paramé, a pořád jsme se dívaly jen na moře a sbíraly mušličky, druhý den ráno jsme byly v St. Servan, s kterým tvoří St. Malo dvojměstí, a odpoledne jsme se přeplavily na motorovém člunu do Dinardu, kde jsou přepychové pláže s přepychovými hotely. Večer jsme odtud jely vlakem do Dinanu a cestou jsme přisedaly v St Brieu, kde jsme úplným poklusem, aby nám neujel vlak, letěly se podívat na katedrálu, která je moc stará, ale moc jsme z ní v tom shonu neviděly. V Dinanu jsme spaly v lyceu, vlastně v kolegi, ve společném dortoiru, a moc laskavě nás přijali, hlavně jedna surveillantka, která byla kdysi v Československu a moc se jí tam líbilo. Vyprávěla nám různé veselé příhody ze své cesty a byla na nás moc hodná. Proti našemu lycku bylo však to její úplně ubohé, maličké staré a

neútluné. Druhý den jsme si prohlédly město, které je moc staré, s jednou prastarou uzoučkou uličkou a s hradem královny Anny, která tady má skoro všude nějaké sídlo a na žádném nesídlila déle než tři dny. Odpoledne jsme jely z Dinonu do Paimpolu, kde je hezký přístav s malými lodičkami. Druhý den jsme si udělaly výlet k ostrovu Bréhat, byl veliký vítr a veliké vlny a my jsme na lodičce objížděly celý ostrov, asi 20 km celkem jsme ujely. Bylo to úplně nádherné, všude samé skály, černé a červené, moře nás houpalo a voda stříkala až do lodky. Dvě děvčata z toho sice dostaly mořskou nemoc, ale stálo to za to. Zpět jsme udělaly pěknou šestikilometrovou procházku krajinkou plnou ovocných stromů, kterých je tu všude plno, hlavně jablečných, a z nich se tu pak dělá bretoňská specialita, cidre, báječné jablečné víno. Z Paimpolu se jelo autobusem do Perros - Guirec v sobotu večer, a zůstaneme tu až do zítřka odpoledne, kdy odjíždíme do Brestu. Je tu krásně, lázeňské město s moc plážemi a se skalnatým pobřežím, s vilami a hotely a s nádherným modrým mořem. Na koupání je trochu zima, protože je tu vítr, ale jinak nám počasí přeje, sedíme u moře, hrajeme volleyball a díváme se na plachetky, kterých tu moc jezdí, asi jsou to rybářské lodky, protože všechna města i vesnice jsou většinou plná rybářů a na hřbitovech jsou tu u zdi takové nápisy na památku rybářů a námořníků, kteří zmizeli v ten a ten den na těch a těch místech.

Dnes jsme si udělaly výlet do Ploumanachu, malého městečka na pobřeží s omletými skalami, červenými a ohromnými, které jsou tam poházeny až daleko od pobřeží a mají nejrůznější tvary a polohy, takže jsme tam našly všelijaké podoby lidské i zvířecí. Pak je tam kamenná kaplička sv. Guirec, který má na nose několik direk a tam zapichují dívky na vdávání tři špendlíky a podle toho, jak a kolik těch špendlíků upadne a kolik zůstane, soudí, za jak dlouho se vdají. Dovedete si představit, jak měl ubohý světec nos rozpíchaný, když ho přepadla celá sekce! Zrovna naproti té kapličce stojí zámeček, kde Sieckiewicz napsal Quo vadis a za městem je zátoka s přístavem rybářských lodiček. Protože je Boží hod, bylo tam spousta lidí, Francouzů, Angličanů i Bretoňců, kteří mají svou docela zvláštní řeč, které ani Francouzi nerozumějí. Babičky bretoňské chodí většinou černě oblečeny a hlavě nosí svůj krajkový čepček, vždycky krásně čistě bílý, a jsou ohromně ochotné, když se jich ptáme na cestu.

Bydlíme tady v hotelu de Bretagne a máme se moc dobře, na lyceum ani nevzpomeneme. Krmí nás tu samými raky a mušlemi a rybami, které my ani neumíme jíst, ale které jsou moc dobré.

A to je snad stručný přehled toho, co jsme až dosud viděly, až na to, že jsem Vám ještě zapoměla napsat o krásných ostrovech u St. Malo, které jsou většinou starými pevnostmi a na které se může za odlivu přejít suchou nohou. Na jednom z nich je hrob Chateaubriandův, na skále nad mořem, prostý kříž bez nadpisu, za železnou mříží, tak, jak si to přál v poslední vůli, kterou hlídají v museu jako oko v hlavě. Od toho hrobu je krásná vyhlídka na moře a na okolní skalnaté ostrovy s pevnostmi. Po těch skalách se tady báječně dá lézt, zvláště po těch, které jsou hezky omleté, ale často se tu prý stane, že někdo leze na poloostrov, z kterého se za chvíli stane ostrov, protože je tu moc rychlý příliv. Už jsme to zkusily i na sobě, protože nás ten rychlý příliv už také jednou ztropil (ovšem nijak nebezpečně, abyste neměli strach). A pak tady ještě lidé nosí takové zvláštní dřeváky, které se obouvají přes bačkory, mají takovéhle podpatky a nosí je i malé děti. A to už je snad opravdu všechno.

Myslím, že jsem Vám zapoměla přát veselé velikonoce, tak mi to laskavě odpusťte, já jsem Vám je přála aspoň v duchu moc a moc veselé.

Nezapomeňte mi napsat, až půjdete poprvé na petrklíče, tady rostou také všude a větší, ale méně žluté než u nás.

A ještě mi odpusťte, že piši tak krátké lístky, ale já jich chci raději poslat hodně, abyste stále měli nějakou zprávu, a proto piši jen pět slov.

Moc na Vás vzpomíná, moc vás zdraví a libá
Vaše Hanka

St.Germain, 20.dubna 1936

Drazi,

Váš dopis mi udělal ohromnou radost, když jsem tak dlouho neměla jediné zprávičky, a když jsem jej četla, zase jsem si uvědomila, jak se už hrozně na Vás všechny těším, až vám budu moci sama vyprávět všechno, co jsem viděla, a vy mně. Bylo to všechno tak krásné, že se z toho teď ani nemohu vzpamatovat, a i lyceum a všechno v něm se za tu dobu změnilo k svému prospěchu, vše je tu zelené a čisté, a tím veselé a milé, a nejhezčí ze všeho je můj pokojíček v ložnici s mými drahými obrázky. Vážně, já se tak těším na konec trimestru, že jsem proto nemohla včera ani usnout. Ale jsem Vám ještě dlužna vyprávět druhou polovinu výletu, snad ještě krásnější než ta první, protože byla zakončením, a tím nám vzácnější. Skončila jsem, myslím, v Perros - Guirecu. Odtud jsme jely tedy do Brestu, velkého přístavu obchodního i válečného. Ještě v pondělí večer jsme byly v biografu na " Kapitánu Bloodovi", pěkném anglickém filmu. Šly jsme po mostě nad přístavem, kde stály osvětlené lodě, a pak jsme při návratu viděly na ulici námořnickou kapelu a okolo ní tančící námořníky, třeba jednoho s druhým, což bylo docela zajímavé vidět, jak se takové přístavní město baví. Druhý den jsme byly v zámku, kde jsou nyní kasárny, takže nás pustili jen do sklepů a starých vězení, která jsou úplně hrozná. Pak jsme viděly otáčecí most v činnosti, když pod ním plul velký jeřáb. Do válečného přístavu nás přímo nepustili, ale v obchodním jsme byly i na jedné lodi, která vozí víno do Maroka. Odpoledne jsme jely do Quimper, moc hezkého a čistého městečka s velkou katedrálou. Odtud jsme dělaly druhý den autobusem výlet na Pointe du Raz, druhý nejzápadnější cíp Francie, skalnatý a s nebezpečným bouřlivým mořem. Byly tam krásné skály a propasti a pod nimi moc virů, slečna se o nás strachovala, abychom nikam nespadly. A pak jsme viděly docela malý rybářský přístav s několika barkami, na kterých byli takoví divní lidé, kteří uměli jen bretoňsky, poloopili a ospalí, přijížděli si pro láhev vína, a pak zase jeli na moře. Na zpáteční cestě jsme se stavěli v několika vesničkách se starými kostely, kterých je tu všude spousta, protože Bretoňci jsou moc pobožní, ale svým pověřčivým způsobem, věří totiž na všelijaké zázračné klíčky proti vzteklině a kola, která naučí němé mluvit. Podobné věci se tu najdou skoro v každém kostele a k tomu spousta nejruznějších svatých, o kterých se jinde jakživo neslyšelo. Pak jsme se zastavily také v Douarnenez, malém rybářském přístavu, který byl plný ruchu, lodí, sítí ryb a rybářů s červenými plátěnými kalhotami a s tmavomodrými velkými barety, celí snědí a usměvaví, tak, jak jsem Vám je poslala na pohlednici z Quiberonu.

V Quimper jsme spaly ještě druhou noc a ráno jsme odjely do Lorient, abychom viděly ještě jeden rybářský přístav, tentokrát veliký, moderně zařízený, s velkými jeřáby, sklady ryb a rybiček, raků a všech možných mořských potvor v ohromném množství, které sotva vyloženy z lodí, ukládaly se do ledu a v bednách přišly do skladiště plného nejruznějších vůní. Chodily jsme stále okolo lodí a dívaly se jen, jak se vše skládá a nakládá, a pak jsme jely do Quiberonu, ve čtvrtek večer. Bydlely jsme v jednom hotelu skoro na pláži a byly jsme stále na pobřeží a lezly jsme po skalách. Ještě jsem zapomněla, že cestou z Quiberon jsme se zastavily v Carnac, kde jsou zbytky starých keltských pohřebišť a menhirů, za kterými jsme putovaly asi 5 km. Prošly jsme celé podzemí kamenné hory, kde byly nalezeny různé vykopávky a která vypadá jako obyčejný kopec, ale je vlastně složena z dosti malých kamenů, které prý nakupili Keltové. Cestou jsme trochu zmokly, poprvé za celý výlet.

Z Quiberon jsme si udělaly druhý den výlet na Belle Ile, a protože se jelo parničkem, čtyři děvčata zůstala v Quiberon kvůli mořské nemoci. My jsme vyjely asi v poledne a hodlaly jsme se večer vrátit. Jely jsme v hezkém, bílém parničku, beze všech zavazadel, a kolem nás jen samé koše a kufry, což nám bylo nápadné. A na půl cestě jsme se dověděly, že naše lodička se vrací až druhý den ráno, protože není sezona. Tak jsme byly nuceny přespát v malém hotelu, v denním prádle, nemyté a beze všech toaletních prostředků, z čehož jsme měly jen pěknou příležitost k nejruznějším vtípům a legracím. opravdu jsme však nelitovaly, že

jsme nedobrovolně pobýly déle na Belle Ile. Vyšly jsme si asi na 10 km k záměčku Sarah Bernardt, kde bylo opravdu nádherně. Vila sama není zvláštní, ale kolem je veliká zahrada vedoucí k moři, jakési údolí zakončené skalnatým pobřežím. Rostou tam zvláštní fialové květy, polo kaktusy, pak spousta žlutých kručinek, (či jak se to jmenuje), pak je tam modré moře a černé skály, což tvoří všechno krásně barevný obrázek. Je tam několik laviček na skalách a vysoká lávka nad velkou propastí, kde prý se Sarah B. snažila vždycky přehlušit vlny svým zpěvem, a lítá tam všude spousta racků. Celý Belle Ile je jinak moc podobný české krajině, na jedné straně je úrodnější než celá Bretagne, na druhé jsou strmé skály do moře. Zmokly jsme tam také trochu, ale přitom jsme viděly krásnou duhu, protože svítlo zároveň sluníčko. A druhý den ráno jsme se zase shledaly se svými čtyřmi opuštěnými spolucestovatelkami, po krásné cestě na moři, protože bylo moc hezky a teplo a svítlo sluníčko. Toho jsme honem využily, abychom se aspoň trochu svlažily v moři, a voda byla tak teplá, že jsme to ani nečekaly. Plavalo se dobře, ačkoliv byly veliké vlny, které nás div neporazily, když jsme stály, a hezky se s námi pohouply a přistrčily nás pokaždé kousek ke břehu, bylo to skvělé, a pak jsme sbíraly mušličky, kterých tam bylo plno. Odpoledne ve tři hodiny jsme odjely do Rennes, hlavního města celé Bretagne, které vypadá docela velkoměstsky. Prohlédly jsme několik kostelů, z nich jeden je zvláštní, v antickém slohu s mramorovými sloupy. Druhý den ráno jsme byly ve velké botanické zahradě, plné krásných druhů smrčků a borovic a modřínů. Večer předtím jsme se oficiálně rozloučily s Bretagní popíjejíce statečně v hotelu cidru. Nálada tím byla náramně povznešena a slečně až z našeho hlučení a smíchu zaléhaly uši, ale nedalo se nic dělat. Tak jsme slavnostně zakončily výlet, a druhý den se jelo celých šest hodin do Paříže. Dr. Kupka nás čekal na nádraží a nechtěl věřit, že jsme se tak mohly za čtrnáct dní změnit, že jsme černé, tlusté a blažené a já nevím, co ještě, ale myslím, že nejvíc ze všeho jsme byly špinavé. Do lycka jsme vpadly v neděli 19. dubna 1936 o půl osmé hodině večerní, sedly jsme ke stolu, snědly jsme, co se dalo, uvítaly se s Ančou, které už se vede báječně, už chodí, jí a dělá všechno možné (za necelé tři neděle!), a pak jsme vlezly pod sprchu a rovnou do postele a mně se zdálo o Bechyni a o starých bretoňských babičkách, které vypadají jako české panímámy, kulaté a dobrosrdečné, s bílými krajkovými čepečky na drdůlkách.

Ted' stále vzpomínám na Eňu, jestli se už vyléčil ze svých příušnic, a pro Mininy písničky mám palec úplně zmrzačený (to je básnický obraz - nadsázka). Doufám, že se brzy dovím, jak se daří sekundě i oktávě a děkuji pěkně za Pestrý týden.

To je snad vše, jen k zakončení výletu dodávám, že za něj taťkovi a mamce hrozně moc děkuji.

Pusy a moc veliké všem, tátovi, mámě, Míňě, babi i Eňovi (snad se nenakazím)

posílá

Vaše Hanka

P.S. Posílám Vám fotku ze Chateaubriandova ostrova u St. Malo.

St. Germain, 27. dubna 1936

Drazí,

Děkuji mnohokrát za milé psaníčko, ne které zase jednou po dlouhé době mohu včas odpovědět, neboť - představte si!- máme zase týden prázdná. Je to trochu jiné prázdná než obyčejně, protože platí tentokrát jen pro nás Češky a to ještě ne pro všechny, ale jenom pro deset "výletnic". Vyskytly se u nás totiž na výletě příušnice a sice u Jiřky Nechutné, a proto my všechny, které jsme se s ní stýkaly, jsme teď od soboty zavřeny v prvním dortoiru, samy a od rána do večera, při tom však smíme vycházet na dvůr, když tam nikdo není, a dokonce i ven na terasu, jenom ne do města. Budeme tu až asi do příštího pondělí a my se vůbec nehněváme, protože se máme docela krásně. Nikdo nás nehlídá, děláme si, co chceme, máme velký společný dorták s umývárnou, koupelnou a sprchami k volnému používání, vstáváme v půl osmé nebo i později, jídlo nám přinesou sem nahoru do umývárny, z které jsme si tak udělaly zároveň jídelnu. Celý den čteme a píšeme, děvčata se učí na bašo, které se rychle blíží. Žijeme zkrátka v klidu a míru jako osada malomocných a jen nejvýš dvakrát denně se na nás přijde pozřít sudinka, jestli žádná z nás ještě neotekla, přinese nám dopisy a pochválí nám bydlo. Z oken vidíme z obou stran zelené kaštany a zdi porostlé vitisem, což mi strašně připomíná naši zahrádku.

Míňa už má tedy písemky za sebou, doufám, že se už příště dovím i jejich výsledek. Tady budou písemky až někdy koncem června, ústní začátkem července. My máme poslední komponu už asi 10. června, takže vlastně budeme mít učení jen jeden měsíc, pak už bude moc teplo, nebudeme nic dělat a za chvíli budou prázdniny. Teď se piší kompozice tady v ložnici, filosofky právě piší chemickou, takže je tu hrobové ticho, jen pera skřípou a budík tika.

Anča Bázliků už chodí dokonce do školy, spí však stále ještě u předitelky, aby nemusela moc chodit do schodů. Často k nám přijde pod okno a my ji vyprávíme po kouskách všechny podrobnosti z výletu.

Bud'te hodně zdraví a mějte se hezky!

Tisíc pus posílá

Vaše Hanka

St. Germain, 3. května 1936

Drazi,

měla jsem velkou radost z vašeho psaníčka, které mě zastihlo ještě ve vězení a sice právě poslední den, neboť zítra už se vesele postěhujeme do školičky a do svých pokojíků. Dosud z nás nikdo ještě příušnice nedostal, tedy doufáme, že do zítřka se tento stav nezmění. Využili jsme toho týdne prázdná, jak se nejlépe dalo, skoro denně jsme chodily ven, hlavně na terasu, která je teď překrásně zelená, kaštiny i bezy jsou v plném květu, a pak tam roste spousta takových modrých zvonečků, z kterých vám posílám jeden na ukázkou. Když jsou čerstvé a v kytici, tak voní pěkně jako hyacinty, a je jich všude modro. Včera odpoledne bylo již na terase hodně Pařížanů a všechny boudy a budky s limonádami, s občerstvením a s pohlednicemi se pomalu zase otvírají. Potkaly jsme tam také včera celou jezdeckou společnost, aspoň patnáctičlennou, na štíhlých hnědých koních. Terasa tedy s jarem pěkně oživila.

Hodně jsme hrávaly také volej ball a nemírně jsme užívaly sprch, až se protrhla roura a nastala malá povodeň v ložnici a musel nám klempíř přispět na pomoc.

Jednou večer jsme také vyvolávaly duchy až do jedenácti hodin do večera a sice pomocí prstýnku, uvázaného na vlasu, vytrženém nad levým spánkem, který se třikrát ponoří do sklenky s vodou a pak se bez pohnutí drží nad hladinou vody. Za chvíli se prstýnek začne houpat, duch přichází a kolikrát ťukne do stěny sklenky, za tolik let se majitelka vlasu vdá. Mně žádný duch nechtěl ťukat, čili zůstanu starou pannou (patrně můj vlas povahy hřebíku není dost jemný na zaznamenání takové osobnosti jako je duch). Pak jsme také někdy tancovaly, přičemž na každý kousek jeden pár musel zastupovat hudebníky, a ostatní čtyři páry tančily. Já mám tu ohromnou výhodu, že mě vzhledem k mým neobyčejným schopnostem nikdo za hudebníci považovat nechce, takže mohu stále tancovat, zatím co se ostatní střídají v namáhání hrdýlek.

Pak jsme ještě hlavně spaly a jedly a čtly, a na posledním místě jsme se učily, aspoň my sekundánky, vlastně možná ani na tom posledním místě jsme se neučily. Ale přece, aspoň jsme vyrobily jednu francouzskou komposici, která vnučka Mme de Sévigné děkuje v dopise své babičce, že na její přimluvu směla číst nějaké Corneillovy tragedie. Ovšem, že jimi byla ohromně nadšená a moc z nich vyzískala, začož je velmi vděčna své babičce, která měla tak šťastný nápad.

Těším se zase na nové zprávy o zahrádce, která jistě roste a roste, aby hezky zakryla tatův koutek, a ovšem i na zprávy o úspěchu páně ředitelova " Máje". Představte si, tady se pracuje i o Svátek práce!

Tisíc pus všem posílá

Vaše Hanka

St.Germain, 7. května 1936

Drazi,

děkuji mnohokrát za psaní a za peníze, které došly právě včera.

Nejprve tedy odpovídám na mamčin dotaz : přijela bych asi prvního, protože třicátého vyjedeme v šest hodin večer, v sedm prvního bychom byly v Praze. Obávám se, že už bych nestihla poslední elinku, ale to už Vy, doufám, všechno uvážíte. Není to však úplně jisté, že pojedeme už třicátého, protože dr.Kupka teprve psal na ministerstvo o povolení. Zatím to však bylo povoleno každý rok, a my jsme ostatně rozhodnuty jeti i bez povolení, protože bychom tu bez toho pak už neměly co dělat a ani o jeden den prázdnin se nedáme připravit.

V den Mininy maturitky jsme skončily svátky, které byly opravdu moc hezké. Byly jsme samy Češky v lycku a měly jsme plnou volnost v zábavě (jen v plavkách jsme měly zakázáno chodit). Bylo skoro stále hezky, tedy jsme hrály tennis a voley a pink, a když jeden den přišlo, sudinka měla takovou starost, abychom se nenudily, že se s námi dala do hrani karet. Ve středu nás vzala do Paříže na Tannhäusera do Opery. Odpoledne předtím jsme sve byly podívat na Vincennes, středověký hrad na kraji města, kde sídlilo spousta všelijakých králů a princů, anebo tam byli uvězněni v šestipatrové věži, s které je pěkný rozhled na Paříž. Dále jsme viděly starou kapli a museum světové války (asi jako Památník osvobození na Žižkově), ve kterém bylo i československé oddělení s bustami obou presidentů, Štefanika atd. Večer pak jsme byly na Tannhäuseru. Bylo to zvláštní představení, protože hlavní úlohu zpíval jako host Belgičan Melchior, celou německy. Bylo to úplně ohromné, všichni zpívali moc krásně, zvláště pak Elisabetha, Landgraf, Wolfram a hlavně Tannhäuser. A vůbec celá opera se mi moc líbila, je to vůbec první Wagnerova, kterou jsem viděla.

Pak mám mamce vyřídít malou prosbu od Eleniny maminky . chtěli by totiž na srpen do Bechyně, potřebovali by tedy dvoupokojový byt, hodně tichý, prý například ve mlýně, ale já myslím, že by i v kolonii dobře vyhovoval. Paní doktorová by pak koncem června či začátkem července se zastavila v Bechyni a vybrala si sama, co by se jí hodilo. Ostatně myslím, že Ti snad o tom napíše.jedná se snad jen o to, že by měla předem zajištěný pěkný byt na srpen, vlastně pěkný výběr bytů.

Tady je teď pohnutý čas, v Paříži plno továren stávkuje, každou chvíli se hrozí, že nepojedou vlaky, že nebude elektřina ani plyn, a všichni jen kupují svíčky a některé autobusy nejedí buď že stávkují, anebo že nemají benzin. My si hlavně přejeme, aby tak lycko chtělo stávkovat, což by nebylo nepříjemné.

Na zprávu o Minině úspěchu už netrpělivě čekám, doufám, že ji dostanu zítra nejpozději. Nemyslíte, že má štěstí, čtyřměsíční prázdniny? To je přece víc než moc, ale za tu pílí, o které mamka píše, si to jistě zaslouží, že?

Na cestu bych prosila asi o tři sta frsů, abych nebyla náhodou v úzkých, ale myslím, že z toho jistě aspoň pět centimů přivezu zpět za tři neděle.

Nazdar a nashledanou a moc pus

od Hanky

St. Germain, 15. května 1936

Drazi,

děkuji pěkně za psaní, za Pestrý a za Lázně Bechyně, v kterých bylo tentokrát tolik novinek, že byl opravdu nejvyšší čas, aby došlo k jejich vydání.

My teď zase pro změnu chodíme na chvílku do školy a tentokrát na docela malou chvíličku - půl druhého měsíce, nic víc a nic méně. A k tomu se ještě teď lycko skoro celé změnilo. Za prvé : je tu pořád teplo a sluníčko, někdy úplné letní vedro. Následek toho je, že se naše strava změnila na letní, tj. v ředkvičky, saláty a ovoce. Další následek, že se na dvoře objevily lavičky a upravilo tenisové hřiště. Po večeři máme teď vždycky půlhodinovou přestávku na hraní volley ballu atd. Dneska jsme měly latinu v přírodě, v říditelčině parku, a ve čtvrtek smíme na dvorek na lavičky místo do etudy. A poslední velmi důležitá změna velkého dosahu : sudinka nosí letní kytíčkované šatičky ke kolínkám, bílé botičky a lehké vyšivané spodničky. Vidíte tedy, že je už léto v lyceu v plném proudu a s ním i ranní spršky, které nás udržují čerstvé jako rybičky pro celodenní školní " dřinu".

V poslední době jsme tu měly dokonce dvě návštěvy: první sl. Kotačkovou, která s námi byla na výletě, přišla si prohlédnout naše slavné lycko se všemi pozoruhodnostmi a provedla nás na procházku, přirozeně po terase. Pak zde byla Irena Čaplinská, o které jsem Vám myslím psala hned s počátku. Je to Polka, která zde byla předloni a vloni, aby se naučila francouzsky. Byla nás navštívit na začátku roku, pak odjela na dlouho do Varšavy a teď je zase v Paříži u tetičky. Mluví jakousi smíšeninou polsko-česko-francouzskou a rozumí česky úplně všechno. Loni hodně kamarádila s děvčaty a byla s nimi na velkonočním výletě, všechny ji mají moc rády.

To jsou tedy lycejské události posledním dnů, ke kterým se řadí ještě sem tam nějaká kompozice a horlivé přípravy na kermesse, jakousi slavnost na ukončení školního roku, která se bude konat s velkou slávou koncem června. Naše děvčata budou předvádět pod vedením latinářky sen nějakého antického sochaře, v živých obrazech, s recitací a hudbou, k čemuž horlivě shánějí řecké řízy a vázy a gramofonové desky.

Jakpak jste oslavili svátek matek? Já jsem nešťastná, protože jsem až dosud všechny svátky v roce svorně promeškala. Ale tady se 10. května slaví Jeanne d'Arc, místo maminek. Bylo to v sekci pobouření, když jsem v pondělí ráno utrhla na kalendářiku neděli a slavnostně prohlásila, jaký den jsme propásly. Ach jo!

A nakonec pěkně prosím o podporu, jsem od narození bez zaměstnání a pi. Laloy na mně žádá 275 fr a pi. ekonomka 100 fr za tři růžové pláště, za zápisník o mém zdraví (tj. váha, míra atd.) a ještě za různé věci, které si vymýšlela nejméně po tři noci.

Moc a moc pozdravů a pus Vám posílá
Vaše Hanka

St. Germain, 28. května 1936

Drazi,

děkuji pěkně za mamčino krásné a dlouhé psaníčko, které bylo tím milejší, že přišlo po delším očekávání. S těmi příušnicemi je to hrozně nespravedlivé - já jsem celý týden byla zavřená a jen jsem odpočívala a příušnice jsem naschvál nedostala a mamka, která na ně nemá ani minutku času, si je pořídí do všeho shonu a spěchu. Teď už snad, doufám, nevitaná návštěva odcestovala a po druhé ji vůbec nepřijímejte!

U nás se za celou tu dobu neudálo mnoho nového, ale přece něco. Nedávno přijela Eleně Mendlové maminka, jak snad už víte. Samozřejmě, každá v ní viděla také kousek své maminky a já nejvíce. Nemluvily jsme s ní dlouho, protože jsme měly češtinu, a tak jen premiérky měly tu čest projít se při té příležitosti trochu po terase, ale celý den tím zsvátečnil a zůstal ve znamení domova (takových dní je tu vlastně většina).

Pak se stalo, že jsme se byly včera vykoupat v basenu, protože bylo moc teplo. Výprava byla vedena sudinkou, infirmierkou, doktorem a jednou dohlázkou a vezla se v jakémisi nákladním automobilu na místo určení, kde uprostřed polí leží pěkný umělý basen, ne velký, ani ne malý, 20 temp na délku, 10 malých na šířku. Pro člověka, který je zvyklý na Lužnici, je to sice jako pro rybičku z oceánu, která se ocitne v akváriu, ale přesto nás to báječně osvěžilo. Předcházela ovšem nejdřív přísná prohlídka plavek řiditelkou, jejíž bystré oko má zvláštní schopnost rozeznávat mravné koupačky od nemravných.

Pak je několik novinek ze školy, totiž opravy posledních kompon: frančina: 24 1/2 na 40, třetí, latina: 30 na 40, první, dějepis: 10 na 20, dvacátá třetí. Už máme jen pozitivní fyziku a po svátcích geometrii a ještě jednu českou domácí, ale to je moc vedlejší, skoro jako tělocvik. Jinak jsme už psaly algebru, která snad dobře dopadla (samé nerovnice) a zeměpis, a sice Káva a čaj - země, které je vyvážeji a dovážeji, zeměpisné podmínky jejich pěstování a mapu zeměkoule s naznačením obchodních cest kávy a čaje. Protože Mme Querby den před kompozicí nenápadně podotkla, že musíme být schopny namalovat na zeměkouli všechny země, z kterých se co vyváží atd., měly jsme všechny hezky tužkou připravené mapky a pak se jen krásně perem vytahovalo, což dá ovšem velkou práci.

21. června tu bude kermesse a my budeme prodávat české sklo, panenky a vyšívané bluzy ze Zádruhy po čtyřiceti korunách za 80 frsů. Čistý výtěžek se věnuje na dobročinné účely. Mimo to píšeme všem možným pařížským i nepařížským firmám o jakékoliv příspěvky a hodně děvčat už dostalo dokonce balíčky s nejrůznějším zbožím, které se buď prodá, nebo strčí do obálek s překvapením.

Pozitivní nám začínají svátky a potvrzují do dne Mininy maturity a pak za tři neděličky vypuknou nám prázdninky. Já to skoro nechápu, že už tu jsem plných deset měsíců a těším se tak neskonale, že to už nevydržím a obávám se, že z tábora místo elinkou raději poběhnu stokilometrovou rychlostí až do Bechyňky.

Bud'te moc zdraví, mějte se krásně a přijměte moc pozdravů a pus

od Hanky

St. Germain, 17. června 1936

Drazí,

už je tedy skorem na jisto rozhodnuto, že pojedeme 30. VI. Souhlasím úplně s mamčíným návrhem, abych zůstala přes noc v Praze a 2. VII. ráno bychom se vydaly se slečnou MUSt domů. Tetě Mařce včas napiši, ale myslím, že se doba našeho odjezdu už nezmění. Vše je připraveno, jen kufříky zapakovat a sednout do vláčku, a za čtrnáct dní přesně v tuhle dobu (v půl druhé odpoledne) budeme už v Čechách.

Přiložila jsem do psaní potvrzení, které dr. kupka musí poslat na ministerstvo, a prosím pěkně o tatškův podpis. Předpokládám totiž, že tatka souhlasí, aby jeho dcera Hana Nehasilová odjela na prázdniny atd., ačkoliv si tím nejsem úplně jista, vzpomínajíc si na jeho necitelné úmysly škrtnouti v pasu poznámku o dovolení k návratu, když jsem odjížděla. Doufám však, že ta doba už uplynula a že se teď tatka nade mnou smiluje.

My se teď místo školy zaměstnáváme hlavně kermessem, budeme mít stánek s českými bluzami, panenkami a českým sklem. Dokonce i jednu dobu bylo rozhodnuto, že budeme tančit besedu, ale v poslední chvíli z toho sešlo, protože jsme nemohly sehnat kroje. Ve škole i profesorky víc mluví o kermesse než o všem jiném, a mimo to je časem takové teplo, že bychom nic nemohly dělat, i kdybychom chtěly.

Minulou neděli byl opět u Mme Laloy hudební večírek, tentokrát ještě slavnostnější než posledně. Všichni její žáci hráli, od začátečnicků až k těm pokročilejším, z nichž někteří hráli moc krásně, pak se zpívalo a dvě děvčata tančila jakýsi Strausův valčík. Bylo tam spousta lidí, takže jsem se ani nedostala k tomu, abych se zeptala pí. Laloy na její služku, která je prý Češka a o které pí. L. vždycky vypráví, jak je všestranně dokonalá.

Paní Mendlová se tu zastavila zase na zpáteční cestě od babičky do Prahy a bylo rozhodnuto, že se do Bechyně asi nepojede, protože prý tatiček Elenin vyjednal zatím něco v Krkonoších či kde a už to nejde odvolat. Elen proto velmi truchlí, byla by prý moc ráda jela do Bechyně, ale nedá se nic dělat. Mám vyřídít mamce mnoho díky za hledání bytu, dobře, že nebylo nic vyjednáno na určito.

Vzpomínám moc na Míňu, jak užívá odměny za svou maturitku a doufám, že v nejbližší době od ní dostanu podrobnou zprávu o všem a o všech. Ostatně zanedlouho o tom uslyším na vlastní ouška.

Mockrát všechny zdraví a líbá a strašně se těší

Vaše Hanka

St. Germain, 25. června 1936

Draží,

děkuji tatkoví za dovolení k návratu, kterým je tedy ustanoven den našeho odjezdu-
30. Červen. V sobotu jdeme naposled do školy, protože v pondělí se dělají postupné
zkoušky (my žádná žádnou nemáme) a v úterý ráno odjíždíme do Paříže, a šest hodin
večer do Prahy. Jsme na vrcholu štěstí a nemůžeme se dočkat a nemůžeme už ani spát ani
nic jiného dělat, než se těšit a těšit. Včera jsme zároveň s Máňou Špačků vzpomínaly, že
doma je slavnostní den - její maminka měla narozeniny a můj tatka taky.

O nedělním kermesse je zbytečno se šířit a vůbec o všem, protože takové šíření
nestojí za nic, když se za pět dní budu šířit ústně. Přijedu první elinkou, která vůbec jezdí,
a nejrychlejším tempem a nejkratší cestou, která je možná, se přizenu k našemu baráčku.

Pusy a pusy, které budou za chvílku opravdické,

posílá drahému tatkoví, mamce, babičce a Eňovi

Vaše Hanka

St. Germain, 5. října 1936

Draží,

po třech měsících odloučení jsme se zase konečně navrátily do drahého lycka - a čekalo nás několik pěkných překvapení : sudinka změnila barvu svých kdysi temně rusých vlasů a cosi světle rezavého s bílými a hnědými pruhy oranžově zapudrovanými, takže při prvním pohledu na ni si člověk vzpomene na májové koťátko. Pak je tu nová surveillante générale, na rozdíl od většiny našich představených poměrně vysoké postavy. Celé lyceum je čisté a zdokonalené, zřejmě si bez nás libovalo jako my bez něj.

Sekce je 13tičlenná jako vloni, přibylo 5 nových secondánek : Bojka, Majka, Mirka, Máňa a Jarka. Ještě se dobře neznáme, ale zdají se být všechny docela hodné. Bojka umí perfektně francouzsky, protože chodí už od pěti let do francouzské školy, a Jarka mluví také dobře. Je jim všechno stejně tak nové a podivné, jako vloni nám, a mají stejné otázky a nápady jako jsme měly my, jako měly letošní filosofky a jako budou mít příští secondánky.

Dnes jsme byly poprvé ve škole, uvítaly jsme se s Mme Querby při dějáku a s Mme Brisset při chemii. V pátek a v sobotu se dělaly reparáty, Jacqueline prošla, ale matika zůstala její slabou stránkou - v rozhodné chvíli rázem vypověděly i všechny vědomosti, získané o prázdninách. My jsme se poty dva volné dny zaměstnávaly zařizováním všech možných skříní a přihrádek (vše jsme našly v pořádku), můj pokojíček je letos stejně upraven jako vloni, všechny obrázky jsou na svém bývalém místě snad proto, abych se b něm cítila hodně doma. Bydlím letos vedle Liby (co byla u nás) a vedle Jacqueline a mám otvírací okno a báječně měkkou postel a nevím, co ještě všechno. A přitom mám dojem, že tu budu letos jenom docela malou chvíli, protože vzpomenu-li si na loňský rok, připadá mi, že strašně rychle uběhl. A k tomu bude letošek hodně pestrý: přijede Miňa, pak bude výlet, výstava a bašo, o kterém už jsme dnes vyslechly moc a moc řeči a v jehož znamení asi prožijeme celý školní rok. Všechny Francouzsky jsou letos nějak přívětivé, ty nejneprístupnější se většinou už nevrátily a vůbec je to tu letos všechno nějak lepší, snad je to však tím, že už jsem si tu důkladně přivykla. V ložnici máme též surveillantku jako vloni, Mme Samain, s kterou si báječně rozumíme.

Jsou tu teď krásné sluneční dny, takže ráda vzpomínám na naši Lužničku, jak by se v ni teď ještě docela pěkně koupalo - aspoň příjemné ledové osvěžení by se v ní našlo. Doufám, že není ještě úplně opuštěná, bechyňští slavní rybáři a někdy Elto se jistě starají o její oživení.

V sobotu jsem měla ohromnou radost z mamčina psaníčka, tak brzká tak hezká jsem si ani neodvážila si přát.

Doufám, že se Eňa statečně snaží nahradit nepřítomnost svých sestřiček aspoň co se hluku týče, vždyť jeho hlásek je dosti pronikavý a mnoho ticha působí obyčejně stisněnost a něco podobného on přece nemůže připustit. Myslím, že Mině upřímně závidím možnost zajet si častěji domů, ale jsem šťastná, že mi nikdo nemůže zabránit, abych tam v duchu zajížděla, kdykoliv se mi zachce.

Srdečně Vás všechny zdraví a líbá a stále na Vás vzpomíná

Vaše Hanka

St. Germain, 15. října 1936

Draží,

děkuji pěkně za mamčino psaníčko, na které odpovídám teprve dnes, protože už jsme v plném proudu učení a začínáme počítat s časem. Rozvrh sice ještě není ustálený, což však naprosto nevadí našim profesorkám a nepřekáží ukládání úkolů, zvláště když letos každý tvrdí, že musíme pospíchat, abychom byli se vším do baša hotovi. Kantorky máme většinou tytéž co vloni, na matiku Mme Bourgin, která letos nosí umělý cop, na dějepis Mme Querby, která se nezměnila ani co se týče toilet, na fysiku Mme Brisset, na tělocvik Mme Pillot. Loňská naše latinářka Mme Delort se však přes prázdniny vdala, máme tedy jakéhosi pana Bregeona, ústyhodného postaršího pána s malou bradavičkou nad nosem a s malým kartáčkem pod ním, dbajícího pilně na pořádek ve všem a všude, následkem čehož jsme nuceny nakoupit si pěknou řádku sešitů na latinskou gramatiku, přípravu, literaturu atd., a opakujícího 186 krát za hodinu "neni- liž pravda ?" Na franštinu máme Mlle Maire a tu teprve objevujeme krásy a hlavně zábavné stránky francouzské literatury, neboť při ní obživnou a zaujmou i nejsušší výtvořky šerého středověku, které v loňských hodinách s Mlle Gruaux zdávaly se úplně nestravitelnými.

Z vnějších nepokojných událostí pronikly do lycka jenom následky zdejší drahoty, lyceum má deficit, a aby se hodně ušetřilo, rozhodla ředitelka, že se žákyně budou samy obsluhovat u stolu, a tak se nás už několik hezky zaučuje. Sudinka si ostatně letos přestala barvit vlasy beztak jen ze šetrnosti a aby vedla zářivým příkladem všechny ostatní.

Dnes odpoledne se půjdeme podívat do st.-germainského divadla na Racinova Britannica, zrovna to potřebujeme znát do školy a tak to nebudeme muset číst. 25. října jsme zase pozvány k Mme Denis a půjdeme na jakousi slavnostní mši a 28. doufáme, že pojedeme na vyslanectví, je tedy v nejbližších dnech na programu neočekávané množství zábav.

Minulý týden jsme se podrobily pravidelné lékařské prohlídce, tedy si Vám dovoluji oznámit, že jsem zdráva a vážím 69.963 kg, tedy zdaleka ne 70 kg! (A to jsem ještě měla na sobě noční košili vážící nejméně 10 gramů). Sudinka z toho měla velkou radost, že jsem se spravila, a kdyby věděla, co je toho příčinou, jistě by se naučila vařit švestkové knedlíky.

Těším se zase na nové zprávy od Vás a nezapomeňte mi napsat, jak se daří Věrci a p.ing. Zachovi. Vzpomínám si, jak na nádraží říkal, že ještě dlouho zůstane v Bechyni, a zatím musel odjet, ani se nenadál.

Tisíc pozdravů a pus tařkovi, mamce, babi a Eňovi
posílá

Vaše Hanka

St. Germain, 29. října 1936

Drazí,

děkuji srdečně za mamčin dopis. Dostala jsem jej v neděli večer, když jsme se vrátily z Paříže, ze slavnostní mše v Notre Dame, jak jsem Vám již psala. Že se nám to líbilo, nemusím snad ani zdůrazňovat. Já jsem sice byla vůbec poprvé v životě na mši a shledala jsem, že je těžko pochopitelné, že někteří lidé chodí třeba každou neděli poslouchat jedny a tytéž jednotvárné řeči a zpěvy, kterým není rozumět, a že je to neomrzí. Modlit se při tom asi ani pořádně nemohou, protože je spousta věcí musí vyrušovat, ledaže jsou už na vše potom tak zvyklí, že si ničeho kolem nevšímají. Jinak tam však krásně hrály varhany a bylo tam spousta Čechů a my jsme seděly pod jedním strašně vysokým sloupem a proti nádherně barevnému oknu, jehož pozorováním jsem se zabývala střídavě s prohlížením několika obtloustlých páterů, kteří se tvářili velmi důležitě po celou dobu mše.

Když jsme pak vyšly z kostela, začalo najednou strašně pršet, tedy jsme šly honem na oběd a zůstaly tam až do dvou hodin, načež s námi šel Dr. Kupka do biografu na Malého lorda. A pak jsme tedy přijely do lycka a já jsem dostala psaničko a vzpomínala na Bechyni a na strejdu Zacha, jak ji bude asi scházet.

Dnes odpoledne budeme mít soukromou oslavu 28. října s Dr. Kupkou, už jsme vyzdobily salon obrázky obou presidentů, vlajkami a trikolorami, sekondánky mají každá připravenou nějakou básničku a čekáme už jen na slavnostního řečníka. Ekonomka se dokonce při té příležitosti plácla přes kapsu a přichystala nám čaj, abychom měli hodně pestrý program. Tedy o vše je postaráno, jen to ještě není rozhodnuto, budeme-li zpívat hymny sborově nebo zapěje-li je Líba se mnou jakožto první pěvkyně sekce.

Minulý týden se nám rozstonała naše profesorka na dějepis a prý velmi vážně, tak máme zatím Mme Larat, která je velmi výřečná a zábavná a která nám už asi zůstane do konce roku, protože Mme Querby asi sotva bude letos učit.

Pak jsem Vám, myslím, ještě zapomněla napsat referát o Britannicovi, na kterém jsme byly někdy minulý týden se sudinkou. Bylo to docela pěkně zahrané a ž na samotného Britannika, který byl tak směšný, že z celé tragédie udělal úspěšnou komedii. A nejlepší přitom bylo, že mě sudinka při sčítání přehlédla, takže jsem byla v divadle zadarmo, čemuž se má kasa zaradovala.

Když už mluvím o financích, tedy děkuji pěkně za poslední zásilku, která mi přišla velmi vhod. O tom asi nepochybujete.

Moc a moc zdraví a libá

Vaše Hanka

St. Germain, 7. listopadu 1936

Drazi,

děkuji Vám za poslední dopis, Pestrý týden a za fotografii. Doufám, že jste pěkně užili Dušiček, když Miňa přijela a vyprávěla Vám spoustu zajímavých věcí. My jsme prázdná moc neuzily, protože Všech svatých bylo v neděli, a tak nám přidali jenom pondělí dopoledne, odpoledne už jsme musely zas do školy. Ostatně už je teď tak deštivé a sychravé počasí, že bychom všechen volný čas byly stejně nuceny prosedět v etudě. Lycejní kaštiny už nemají skoro žádné listí a terasa bude za chvíli také holá a sluníčko začíná být velmi vzácnou věcí.

S Vaším novým návrhem o Minině cestě úplně souhlasím, myslím, že to tak bude báječné, zvláště když letos budeme mít opravdu krásný velikonoční výlet, snad ještě hezčí než vloni. 29. října jsme už s Dr. Kupkou po slavnosti při čaji dělali plány, pojedeme asi zase s pí. doktorovou, zůstaneme asi pět dní v jednom místě, kde se nám bude líbit, a odtamtud budeme dělat výlety, i na Alpy se podíváme a vrátíme se přes Ženevu.

Těšila jsem se sice už hodně moc na Míňu, že ji uvidím už o vánocích, ale myslím, že to o velikonočních bude pro ni mnohem výhodnější a vám bude o vánocích taky veseleji, když bude doma. O velikonočních pak bude taky v Paříži lepší počasí než je teď v zimě a možná, že i výstava bude pomalu začínat, a tak se tam Miňa pár dní může zdržet sama, případně já bych se snažila udělat si na nějaký ten den volno.

Přikládám k dopisu několik fotografií, tři obdivuhodné Eňovy výtvary, které ať přijme třeba jako dárek k narozeninám s přáním mnoha zdrau i v ostatních jeho snahách - aby se mu ve dařilo tak jako fotografování.

Pak Vám ještě posílám sudinku, poněkud nezdařenou, ale snad si o ni uděláte alespoň nějakou představu. Tváří se zcela přirozeně, jenže zrovna mlčí, což ona jinak nemívá ve zvyku. V pravé ruce drží klíče, odznak své moci, neboť mít možnost projít kdykoliv všemi dveřmi v lyceu, to znamená jistě mnoho. Barva vlasů byla, bohužel, nezachytitelná mým aparátem - to je jistě velká škoda.

Pak mám k Vám ještě jednu prosbu : kdybyste byli tak hodní a poslali mi čítanku pro vyšší třídy škol středních pro g. i rg. díl třetí, pro VII. třídu, napsal Ertl-Vlček-Máchal, vzdání čtvrté. Myslím, že je to nějaké staré vydání, snad je však budete mít doma anebo je Eňa dostane v Táboře. Kdyby snad to nebylo možné, tedy mi, prosím, pošlete jakékoliv novější vydání, protože na tom moc nezáleží. My jsme tu totiž našly jenom jednu českou čítanku, loňské premiérky si své odvezly domů, a panu tajemníkovi jedna nestačí.

Děkuji také mamce za Mininu adresu, sama mi ji nenapsala, já jsem si Vám o ní zapomněla napsat a tak, než jsem se rozhodla, na kterou tetu bych ji měla psát, dověděla jsem se mamčiným prostřednictvím její adresu.

S pěknými pozdravy všem líbá tisíckrát tatku, mamku, babi a Eňu

Vaše Hanka

St.Germain, 14. listopadu 1936

Drazi,

dnes přišel mamčín dopis, tedy jsem si tentokrát pospíšila s odpovědi, abyste dlouho nečekali. Děkuji za ten podrobný referát o Vlastiných úspěších v Bechyni, myslím, že jí podobná úloha nedá mnoho práce k nastudování. Pan ředitel Brkulin z ní měl asi velkou radost, vždyť on má tolik rád dramatické umění.

My jsme tu ve středu 11. měli také slavnost- armistice. Pršelo sice od rána do večera, ale sudinka s námi statečně pochodovala ve slavnostním průvodu k pomníku padlým. Musely jsme mít všechny pěkně vyčištěné boty, čepičky na hlavách a rukavičky na rukou, neboť jsme procházely městem a čestným špalírem vojáků, kteří nám sahalí sotva po ramena, protože ve Francii je patrně vojenská míra metr dvacet. Přítom nám hráli do kroku jakési podivné pochody, při nichž jsme byly nuceny dělat velmi malé krůčky a sekát rychle nohama a ještě jsme se s nimi pořádně neshodly. Před pomníkem padlých, který se nachází na začátku terasy a na němž je taková dlouhá řada jmen padlých vojáků, že je to těžko srovnatelné s poměrně malým počtem obyvatel St.Germainu, položili nějací skauti a skautky věnce, pak zahráli Marseillaisu, pak jsme drželi tři minuty ticha a ceremonie byla skončena. Sice krátká, ale tím byla důstojnější.

Ve čtvrtek na to jsme pak pochovávali Mlle Querby, naši dějepisářku. Zemřela prý ne nějakou srdeční chorobu, byla ostatně taková slabá a vypadala vždycky jako nemocná. Na pohřbu byly všechny profesorky a surveillantky a také mnoho žákyň, i bývalých, protože Mlle Querby byla na našem lyceu už od roku 1920, zrovna tak dlouho, jako jsem já ne světě. Byla nejstarší členkou profesorského sboru. Pohřební průvod šel od jejího domu úplně bez hudby, pomalu a tiše, nikdo nemluvil a jen vítr foukal a strhával lidem čepice a bylo to moc smutné. Pak byla zádušní mše v kostele, při níž hrál kdosi krásně na housle a při níž bylo v kostele šero, protože bylo venku zamračeno a jen chvilkami vysvitlo sluníčko, a tu se v celém kostele hezky vyjasnilo a všechna barevná okna se rozsvítily. Ke konci všichni lidé, co byli přítomni, chodili řadou k rakvi, předávali si kropenku a dělali s ní nad rakví kříž, a já jsem dobře nevěděla, co s ní mám dělat. U vchodu pak stáli nejbližší příbuzní Mlle Querby a všichni lidé chodili a podávali jim ruce a my jsme také musely. Stáli v jedné řadě a my jsme k nim přicházely také po řadě a vypadalo to dost podivně, protože jsme je vůbec neznaly a oni nás také ne. A pak jsme se vrátily do lycea, protože Mlle Querby převezli do Paříže na kremaci. Ve škole máme prozatím Mme Larat, ale příští týden už snad budeme mít nějakou novou profesorku.

Minulý týden jsme už psaly francouzskou komposici, ukázat na jedné tragédii od Racina a na jedné komedii od Moliéra, jaký význam má pro nás divadlo XVII. století. Mám z toho 11, první má zatím 131/2, ale protože jsou ještě neopravené úkoly, které si vzaly druhé téma, nevíme ještě umístění.

Přikládám ještě Eňovy negativy, které se mi do posledního dopisu už nevešly, a všechny Vás tisíckrát zdravím a libám, pí. Vorlíčkovou pěkně pozdravuji

Vaše Hanka

St. Germain, 24. listopadu 1936

Draží,

Děkuji Vám mnohokrát za dopis, za čítanku i za Pestrý týden, v kterém bylo tentokrát mnoho zajímavých věcí. Doufám, že jste si tam všimnuli v jednom čísle článku o prof. Eisenmannovi s jeho podobiznou, je to totiž tentýž, co nás zkouší při české maturitě z dějepisu, snad jsem Vám o něm vypravovala.

Onu fotografii tábořských herců a hereček jsem také s radostí přivítala, dala jsem si práci s rozpoznáváním známých pod jejich podivnými maskami, a ještě jsem všechny nepoznala (ovšem takový Patrik v pravém středu scény anebo Téd'oušek Dohnalů vznášející se kdesi ve výši mi mnoho práce nedali).

U nás zase posledních deset dnů uplynulo jako voda předminulý čtvrtek nás byla navštívit děvčata Osuských, tentokrát obě. Prošly jsme se s nimi trochu po terase, pak nám ekonomka připravila čaj a po něm jsme hrály nejrůznější hry až do sedmi hodin večer. Obě děvčata jsou moc milá a veselá, jen se nám zdálo podivné, že spolu mluví francouzsky, ale to je celkem přirozené, protože jsou rtu úplně od malička.

V úterý nás sudinka zavedla do Paříže na koncert, na Carmen seculare od Horace, bylo jakési jeho výročí, zhudebněnou Francouzem Philidorem. Strídaly se latinské sbory se sóly a bylo to docela hezké, jen trochu moc vážné a staré. Sál byl moc přepychový, ohromný a úplně hladký, moderní, my jsme byly ovšem na nejvyšší galerii, ale bylo tam skvěle slyšet. Jakýsi pán měl krátké úvodní slovo, ve kterém vedle naznačení vzniku té Horaciovy básně dělal poklony Itálii a nářky na nesmrtelné přátelství italsko-francouzské, asi proto, že byl přítomen italský velvyslanec. Dělal to však docela vtipně a byl takový čilý a pohyblivý, že to bylo úplně zajímavé.

V pátek jsme byly dokonce ještě jednou v Paříži a ještě jednou na koncertě, tentokrát klavírního virtuosa Rudy Firkušného, který hrál na jakémsi čaji pana ministra Osuského, a my jsme se tam dostaly prostřednictvím dr. Kupky. bylo to v jakémsi ohromném domě, v kterém bylo plno sluhů, a my jsme nevěděly, kam se obrátit. Musely jsme tam chodit po malých skupinách, aby to nebylo tak nápadné, jako kdyby se nás nahrnulo všech třináct najednou. My jsme se střetly u vchodu právě s dr. Kupkou a jeho milostpaní, kteří přijeli autem a byli náramně elegantní. Tož pak jsme se vnesly do jakéhosi salonu přeplněného pozlacenými ozdobami a s velikým obrazem na jedné stěně, mezi vznešenou společností česko-francouzskou. Na štěstí se pan Firkušný dal brzo do hraní a hrál jako anděl. V některých chvílích hrál tak rychle, že jsem si to vůbec nedovedla představit a litovala jsem, že jsem mu neviděla na ruce. Hrál celým tělem a měl proto také takový úhoz, že div piano nepovolilo. Nejhezčí z programu byl jeden Chopin (hrál jich několik), pak od Smetany Furiant, Hulan. Mimo to hrál jakousi serenádu od Debussyho, pak Boëllmanna a Poulence a všechno to bylo náramně krásné a musel nám přidat ještě dva kousky, protože jsme moc tleskali. Hrál báječně s citem a vůbec úplně dokonale, aspoň mně se tak zdálo, a to zvláště když jsem si vzpomněla na své vlastní brnkání. Po programu byla volná zábava, tož jsme se volně bavily a šly jsme dokonce na Firkušného o podpis, tj. o třináct podpisů a on si mohl upsat ruku, protože se k nám přidali ještě jiní lidé. Pak jsme se zase po skupinkách odtamtud vyhrnuly a procházely jsme se trochu po ulicích, bylo kolem sedmé hodiny a všechna světla byla rozsvícená, a výklady plné užitečných i zbytečných věcí, těšily jsme se na Vánoce a koupily jsme si každá za frs kaštiny, na které teď v lycku vzpomínáme, protože je tu nehorázná zima, jaká tu už dlouho nebyla a která se dostane zdejšími jednoduchými okny do každé světnice. U Vás je taky taková zima, a co sníh? Já v téhle zimě ráda myslím na teplo, na americká kamna a na dětský pokojíček, a tak se nejlíp zahřeji.

Všechny Vás tisíckrát líbá a zdraví

Vaše Hanka

St. Germain, 30. listopadu 1936

Draží,

děkuji pěkně za mamčino krásné psaníčko, z kterého jsem měla jako vždy ohromnou radost - nosím je vždy jako záložku v zábavné knížce, kterou mám stále u sebe a otvírám nejméně jednou denně, a tu je po každé znovu pročítám, až přijde zase nové na jeho místo. Náramně mě pak těší, jak dopisů v krabici, kam je ukládám, vůčihledě přibývá, vždyť každé takové psaníčko znamená přibližně, že jsme zase o týden blíže k prázdninám. A teď už přibudou jen tři dopisy a už budou vánoce a konec celého prvního trimestru. Ve škole se ten konec již nápadně hlásí, neboť už nám zbývají jen tři kompony, matika, děják a zeměpis. Tyto dvě poslední se tolik opozdily, protože jsme teprve nedávno dostaly novou kantorku, takovou drobnou a bledou, moc mladičkou, takže se nás skoro bojí napominat, mluví tiše a nikdo ji neposlouchá, a je to vůbec první profesorka, co jsem kdy poznala, která uznává svůj předmět za poněkud podřadnější.

Rozvrh hodin máme letos moc šikovný, v sobotu odpoledne máme 2 volné hodiny a v pondělí dopoledne tři, takže od soboty od dvanácti až do pondělka do dvanácti máme prázdnou, tj. vlastně plně dva dny. Jen minulou sobotu jsme pracovaly celé odpoledne, psaly jsme chemickou a fyzickou konu za sebou a potom se přihnal dokonce i dr. kupka s českými úlohami, dostaly jsme rozebírat jakousi Nerudovu básničku, takže jsme byly úplně "vyčerpány", protože na podobné věci nejsme zvyklé. Ze všech těch úloh jsme opravovaly zatím jen latinskou, která se mi náramně povedla, mám z ní šestnáctku a jsem první k svému velkému překvapení.

Tedy to jsou tak všechny novinky ze školy, jinak se nic neděje, jen počasí se zase trochu změnilo, je krásně a teplo, ačkoliv před nedávnem bylo na terase ještě všechno ojiněno, a nebe šedě zataženo. Proslýchají se tu však proroctví, že bude letos tuhá zima, jaká už dlouho nebyla, a my máme strach, že o velkonocích nebude dost teplo, když jsou letos už v březnu či kdy. Ale to nevádí, pršet snad stále nebude a to je to hlavní, a když se Miňa bude hodně snažit přivést pěkné počasí, tak snad všechno dobře dopadne.

Co se týče peněz, doufám, že mi vystačí, přispějete-li ještě laskavě "pouhými" 150 frsy. Dr. Kupka nám stále letos říká, že se doma v ministerstvu na to ukazuje, že stojíme moc peněz a přitom z nás nikdo nic nemá, což kdo ví, zda sekce nebude brzo zrušena, a my se musíme snažit, abychom co nejvíc šetřily, tedy teď vyjednáваме, zda by to nebylo lacinější práť ve městě místo v lycku a podobné věci.

Tedy mějte se hezky a buďte všichni zdraví!

Tisíc pus a pozdravů Vám posílá

Vaše Hanka

St. Germain, 9. prosince 1936

Drazí,

děkuji pěkně za mamčin dopis, který došel dnes, v den dvěma "událostmi" posvěcený. Za prvé, když jsme se ráno vzbudili, bylo všude krásně bílo, na zemi, na střechách, na stromech a nejvíce na tenisovém hřišti. Všichni jsme z toho měli náramnou radost, těšili jsme se z chumelenice jako nevím z čeho vzácného, ale tak tak že ta krása vydržela do poledne, teď večer už po ní není ani potuchy. Za druhé jsme se dnes mořili s matickou kónou, plně dvě a půl hodiny, takže máme všelijakých m a x plnou hlavu.

Babiččina nehoda Vám jistě přinesla hodně shonu a vzrušení, a co babi, chudák, té se asi nerado leží, když byla zvyklá ani chvíli vlastně neposedět. Nedovedu si ani dobře představit, jak to nyní u Vás vypadá, když se počet obyvatelů domečku tolik tenčí. Teď Vám však brzo přibude na pár dní Miňa, dokonce velmi brzo, to je opravdu hrozné, jací jsou ulejšáci na té vysoké škole-my například jdeme ještě ve středu 23. do školy, také jsme se však rozhodly, že bez meškání vsedneme na vlak a ještě týž večer budeme v Parízkou.

Myslím, že když jsem Vám minule psala o peníze, zmínila jsem se neopatrně o jakémśi šetření či co a teď podle té ohromné sumy, o které mi mamka píše, vidím, že jste mi patrně špatně porozuměli. To neznamenaló vůbec, že bych snad potřebovala víc, než oč píši, ani že já osobně šetřím (ani o hubnutí, neměj, mamko, strach - doufám, že nás brzo budou vážit, abych tě mohla upokojit šiframi). Tož budu teď majitelkou nejméně jedné tisícovky, a to si přece jen netroufám utratit za čtrnáct dní, ale už to halt nejde odvolat a tedy pěkně děkuji, doufám, že se to neztratí ani moc brzo nerozprchne.

Mamce posílám k narozeninám velikou pusu, kterou bych jí nesmírně chtěla opravdu dát, už proto, že mi posílá takové hezké a milé dopisy, anebo proto, že je docela jiná než všechny maminky, které sem chodí nejvýš jednou týdně navštívit svá francouzská děcka, jež se jich bojí dotknout, aby neporušila jejich předokonalou eleganci.

Všechny tři Vás pěkně zdraví a libá
Vaše Hanka

St.Germain, 17.prosince 2001

Drazí,

děkuji pěkně za mamčino psaníčko z 13.12. a za všechny zprávy o Vás. Myslím, že už se hezky připravujete na vánoce, taťkův pokoj je jistě už asi zamčený a mamka se pomalu chystá péct vánočky. Chtěla bych se tolik podívat domů, aspoň na Štědrý den, Boží hod a na Štěpána, to je doma tak hezky.

My se pomalu připravujeme už k odjezdu, přemýšlíme, který kufr vezmeme sebou, kolik párů bot atd., kdo s kým bude spát a o všem možném. Bydlet budeme zase v hotelu Luxembourg, já bude společně s Elen Mendlovou v pokojičku, s kterou si budeme asi báječně rozumět, už proto, že ona například nemiluje příliš pořádek. O Štědrém večeru ještě nevíme nic určitého, dr.Kupka nás zve k sobě, ale nějak ne zrovna s chutí, nám se tam také moc nechce. Je to tam pro nás příliš malé a musíme dávat na všechno pozor, abychom nic nepoškodily, dr.K. se pak s námi nebaví a my s ním také ne, tož bychom si raději oslavily Štědrý večer v hotelu, rozdělily bychom se na dvě skupiny do dvou pokojičků a popovídaly bychom si, o čem chceme. Pak si dr.K. přeje, abychom chodily místo po dvou či po třech, jako vloni, raději po pěti až osmi, nebo všechny najednou po Paříži, což my nechceme připustit, protože bychom musely všechny současně vstávat, podrobovat se většině a vázat se na ostatní, z čehož by se stal život více méně lycejní. Včera jsme tedy o tom jednaly při češtině, dr.K. ovšem prudce reagoval na náš odpor. Jinak divadla budou letos prý zase pěkná, ještě nemáme pevný program, ale brzo si jej zařídíme.

Ve škole nám zbývá jen dějepisná kóna, pišeme ji v sobotu od půl jedenácté do dvanácti, dojde-li vám tedy můj dopis včas, držte mi, prosím vás, palce, máme samé takové zápletky za velké revoluce a k tomu člověk musí vědět všechna data na dvakrát, protože pan Robespierre či kdo překřtil všechny dny a měsíce a roky. Z ostatních kompozic jsme opravovaly matiku, jsem druhá s 16, fysiku, první s 181/2, chemii, první s 181/2 a to je, myslím, všechno. Zeměpis jsme ještě neopravovaly, psaly jsme ale docela sympatické téma, Alsasko, tedy člověk aspoň věděl, o čem má psát.

Myslím, že už piši naposled před svátky, tedy Vám přeji moc a moc veselé vánoce, hodně sněhu, bohatého Ježíška a žádné sváteční pacienty, hlavně ne o štědrý večer, a vysoký stromeček a hodně voňavý, třeba jedličku. A ještě hodně ledu, abych nezapomněla, a hodně vrabců na okna a rozpustilých, aby se prali o drobtý a klofali do římsy.

Posílám Vám tisíc pus, taťkovi, mamce, Eňovi a Míňě, je-li už doma, a pí.Vorlíčkovou ovšem pěkně pozdravuji a přeji jí příjemné vánoce.

Vaše Hanka

29. prosince 1936

Drazí,

už moc dlouho marně čekám na nějaké zprávy od Vás, teď už mi nezbyvá než předpokládat, že se dopis ztratil, jinak to asi není možné. Doufám, že se u Vás nic zvláštního neděje a že brzy od Vás dostanu psaníčko.

Jak snad víte, jsme již od středy v Paříži a máme se zkrátka jako o prázdninách. Počasí nám báječně přeje, a tak jsme už viděly zase spoustu nových věcí. Ve středu večer jsme byly v divadle na Espoir od Bernsteina, moderní hře s trochu běžným námětem, ale úplně báječně zahrané, bylo to v jednom docela malém divadélku. Ve čtvrtek ráno jsme byly na procházce, dostaly jsme se také do Halles mezi strašné spousty masa, vajec, ryb, ovoce, zeleniny a všeho možného. Tam si člověk může trochu udělat představu o tom, co asi taková Paříž spotřebuje jenom na své obživení. Daleko v okolí Halles jsou všude jen samé potravinářské krámy, samé odpadky od zeleniny se tam válí po ulicích a vypadá to tam docela zvláštně.

Na Štědrý večer jsme si udělaly večeři v jednom pokojičku v hotelu, měly jsme i stromeček a prskavky, házely jsme pantofle a po večeři jsme šly ke Kupkovům, kde měli také vánoční stromeček, poslouchali jsme radio, hráli všelijaké hry, pak šla některá děvčata na půlnoční a my ostatní do hotelu, já jsem byla chvíli sama ve svém pokoji a vzpomínala, jak Vy sami slavíte Štědrý večer a chtělo se mi nesmírně domů.

Na Boží hod jsme byly odpoledne na Rubensově výstavě, což bylo moc krásné, večer na nehezkém biografu s pěkným vánočním programem, tancem a muzikou. V sobotu ráno jsme s Elenou vylezly na věž Notre Dame a bylo to tam skvělé, rozhled byl sice špatný, protože bylo dost mlhy, ale byl tam krásný pohled dolů na všechnu spleť sloupů, ozdob, soch atd., kterých je taková spousta a jsou tak rozmanité, že to nejde dál. Např. po celé výšce věži je spousta docela malých ozdobných lističků, z nichž ani dva snad nejsou stejné, nebo je tam řada chrličů, také každý jiný, každý s nějakým zuřivým výrazem v obličejí. Pak jsme byly v Pantheonu, viděly jsme Voltaira, jak leží proti Rousseauovi, Huga proti Zolovi atd., večer pak byla recepce u pana konzula Opočenského. V neděli ráno jsme byly v museu Carnavalet, kde je spousta nejrůznějších věcí hlavně z doby Revoluce a Napoleona, kostýmy, plány a modely Paříže, portréty všech možných lidí. Odpoledne jsme byly na Ibsenově Noře v jakémsi malém divadélku, jehož ředitel a ředitelka jsou rusové, jmenují se Pitaeffovi. Oba hráli, ona hlavní roli a ohromně, je docela malá a drobná a musí být úžasně temperamentní, není skoro vůbec hezká a hrála v docela prostých šatech a bylo to všestranně krásné. Sám kus se mi moc líbil a výprava byla prostá, ale pěkná. Večer jsme si trochu pokazily dojem jakýmsi dojemným filmem, který za nic nestál.

V pondělí jsme se byly podívat na Sacré coeur, který stojí hodně na vršku, ale byla zase mlha, tedy jsme rozhled neměly. Večer jsme byly na Cidovi v Comédie Française, bylo to skvěle zahrané a vypravené, takže ze Cida, který nám dá hodně přemáhání, když jej máme čist, se stala zajímavá věc. Chiménu hrála nějaká Vera Koren, asi původem Češka, jak jméno ukazuje.

V úterý jsme viděly Sainte Chapelle, krásný dvoupatrový kostelíček ve slohu Notre Dame, pak museum Victora Huga s jeho rukopisy a kresbami i nábytkem, s ilustracemi k jeho dílům. Museum je umístěné na Places des Vosges, velmi starém náměstí, v domě, kde Hugo bydlel několik let. Večer jsme pak byly na Mme Bovary, je to jakási řada obrazů podle románu Flaubertova. Ohromná výprava a i trochu pěkné hudby přitom bylo, a zase krásně zahráno. Hrál tam např. ten hoch, co hraje ve filmu Malého krále nebo Zrzka, jenže teď už značně vyrostl, ale hraje stále pěkně.

Tedy to je tak stručný seznam všeho, co jsme až dosud viděly, jsme úplně spokojeny a mně schází jen mamčino psaníčko, na které čekám už opravdu nedočkávě.

Přeji vám mnoho zdaru a hodně zdraví do nového roku, tisíckrát Vás zdravím a líbám a ještě přeji veselého Silvestra.

Vaše Hanka